Ára: 20 fillér

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház) Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évf. 181. sz. 1943. augusztus 13 péntek

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyedévre 15.— pengő. — Egyes szám ára: hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Churchill elindult az Egyesült Államokba

A Roosevelt Churchill-találkozón a hadműveletek menetrendjét állapítják meg — A szovjet legfeljebb megfigyelőt küld ki — Eltérés a szovjet és angolszász hatalmak között a hadvezetés kérdései és a moszkvai „Szabad Németország-Bizottság" miatt

Nagy küzdelem a keleti fronton Charkov birtokáért — Sziciliában a tengelycsapatok tervszerűen egy megrövidített hídfőállásra vonultak vissza és onnan folytatják a szívós ellenállást

Feltűnő cikkek jelentek meg a román lapokban a háborús helyzetről és az eshetőségekről

Az érdeklődés most elsősorban a Churchill—Roosevelt találkozó felé fordul. Mint ilyenkor már történni szokott, sok ellentétes hír lát napvilágot. Egy bizonyos, hogy Sztalin ezen a találkozón sem jelenik meg.

A kanadai Quebeckből származó jelentés szerint Churchill miniszterelnök Mackenzie King kanadai miniszterelnökkel folytatott megbeszélése után ismeretlen céllal elhagyta Quebecket.

Később ismeretessé vált, hogy a miniszterelnök átutazott Montrealba. A szerdai tárgyaláson során Roosevelt és Churchill megbeszéléseinek anyagát készítették elő. A két államférfi megbeszélésének alapját a szövetségesek vezérkarainak jelentései fogják képezni, amelyeket szerdán megvitatnak és amelyek az európai hadszínterek nyujtotta lehetőségekre vonatkoznak. Szerdán főkép a kanadai csapatoknak az európai hadműveletekben való szerepét beszélték meg. Már most megállapítható, hogy a megbeszélésekről semmiféle szenzációs közlemény nem várható ami nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az összejövetellel kapcsolatban Európa szenzációs események színhelyévé válik — mondja a jelentés.

ELTÉRÉS A SZOVJET ÉS AZ ANGOLSZÁSZ HATALMAK KÖZÖTT

Londonban nyugtalanság észlelhető, mivel Sztalin elutasította az amerikai megbeszéléseken való részvételt. Ebben a tárgyban ismételten lépéseket tettek Moszkvában, de eredmény nélkül. Az angol lapok rámutatnak arra, hogy a szovjet és angolszász hatalmak között nyilvánvalóan eltérés áll fenn a hadvezetés kérdésében, valamint a szovjet kormány védelme alatt megalakult Szabad Németország Bizottság miatt.

Barlett nyíltan megírja, hogy Oroszország, Anglia és az Egyesült Államok nem egyforma álláspontot foglalnak el az európai kérdésekkel szemben. A „News Cronicle" megjegyzi, hogy ez a nézeteltérés súlyos nehézséget hoz majd magával, amikor a háború utáni kérdéseket akarják megvitatni. A lengyel kérdés is rendezetlen.

A londoni lapok Churchill és Roosevelt találkozójához fűzött kommentárjaikban a megbeszélések katonai jellegét hangsúlyozzák. Rámutatnak arra, hogy a casablancai 9 hónapra szóló terv a legutóbbi események következtében mind katonai, mind politikai tekintetben revízióra szorul. Londonban az összes hivatott megfigyelők meg vannak győződve arról, hogy a kanadai értekezlet különösen katonai szempontból lesz nagyjelentőségű. Általában azt hiszik, hogy a második front ügye is szóbakerül és még a konzervatív „Daily Telegraph" is rámutat erre a lehetőségre. Angol körök szerint a második frontnak Nyugat-Európában való létesítése közelebb jut a megvalósításhoz, mint amennyire ez év elején látható volna. Londonban az a hír is járja, hogy a quebecki találkozón szóbakerül a második front közös főparancsnokságának kérdése is. Londonban általában sajnálják, hogy az oroszokat ezuttal sem lehetett rábírni a megbeszéléseken való részvételre. Az a hír járja, hogy a szovjet kormány esetleg megfigyelőt küld a megbeszélésekre. Megfigyelőként valószínüleg az ottawai orosz katonai attasé fog szerepelni.

KÖZLÉSEK SZTALINNAK

Sztalin nem vesz részt szövetségesei találkozóján, de — úgy látszik — közvetett módon bevonják az újabb tanácskozásokba. Erre vall, hogy éppen most jelent meg az angol és az amerikai nagykövet a szovjet vezérnél.

Mint a szovjet hírügynökség moszkvai jelentése közli, Sztalin szerdán fogadta Kerr angol és Standley amerikai nagykövetet. A kihallgatáson jelen volt Molotov is.

Úgy hírlik, hogy a brit és amerikai nagykövet nagyfontosságú katonai és politikai közléseket tett Sztalinnak és Molotovnak. Ezek a közlések a quebecki tanácskozással függenek össze. Illetékes szövetséges részről hangsúlyozzák, hogy „rendkívül nagy fontossággal bír az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Oroszország katonai és politikai terveinek a lehető legszorosabb koordinálása".

„EURÓPÁBAN HIRTELEN SZENZÁCIÓS VÁLTOZÁS TÖRTÉNHETIK"

A stockholmi lapok newyorki és washingtoni tudósítóinak jelentései alapján arról számolnak be, hogy amerikai közvéleményben és sajtóban nagy csalódást keltett Sztalin távolmaradása Roosevelt és Churchill értekezletéről. A jelentések kétségtelenül megállapítják, hogy Sztalin távolmaradása a szövetségesek táborában egyre növekvő válság jele s Amerikában hangsúlyozzák, hogy a Szovjet-Unió elszigetelődésének minden eszközzel véget kell vetni, ha nem akarják, hogy a szövetségesek ügye hajótörést szenvedjen.

A „Dagens Nyheter" newyorki tudósítója azt írja, hogy Amerikában attól félnek, hogy Európában hirtelen szenzációs változás történhetik. A „Svenska Dagbladet" tudósítója kimerítően idézi a „New-York Times" cikkét, amelyben óva inti a Szovjet-Uniót határkérdéseinek minden erőszakos megoldásától és ugyanakkor hangsúlyozza a nyugati hatalmak és a Szovjet-Unió szoros együttműködésének szükségességét. Washingtonban ma jobban tudják, mint valaha, írja a svéd tudósító —, hogy Sztalin bizonyos európai kérdésekről másképp gondolkodik, mint Európa és Amerika. Azt azonban, sajnos, nem tudják, hogy tulajdonképpen mit gondol és önhatalmú intézkedései nagy izgalmat keltettek az angolszászoknál.

A BERLINI WILHELMSTRASSEN

a harctéri helyzetet csütörtökön közvetlenül a hatodik Roosevelt—Churchill találkozó előtt azzal a megállapítással jellemezte, hogy az ötödik, tehát a casablancai találkozón megállapított stratégiai programmot az angolszászoknak nem sikerült eddig megvalósítani. Feltehető hogy a quebechi értekezleten ennek a tényállásnak a megvitatása fontos szerephez jut. A casablancai megbeszélésen a hadműveleteknek a Csendes-óceánra való nagyobb kiterjesztését határozták el. Az amerikaiak akcióba is kezdtek, amelyik súlyos emberi anyagi veszteségeket okozott kekik anélkül, hogy az egyes szigeteken elért jelentéktelen sikereken kívül stratégiai céljukhoz közelebb jutottak volna. Mindenesetre a stratégiai helyzet a Csendes-óceánon Casablanca óta lényegesen nem változott meg. Alapjában véve ezt lehet állítani az európai helyzetről is — jelentették továbbá a Wilhelmstrassen.

A szövetségesek minden harctérre dobható erőiket Sziciliában állították csatasorban és ott immár hetek óta jelentős áldozatokat kell hozni anélkül, hogy az ott talált elkeseredett ellenállást mindezideig meg tudták volna törni. Az olasz rendszerváltozás nyomán kitört diadalmámor után most már az angolok is belátják, hogy a bánásmód, amelyet Olaszországgal szemben alkalmaztak, helytelen és téves volt s éppen az ellenkezőjét érték el annak, amit szerettek volna. Olaszországnak ma sincs népfront kormánya, ellenben a Badoglio-kormánynak ideje volt ahhoz, hogy megszilárduljon. Miután az oroszoknak nem sikerült minden erőlködésük ellenére sem áttörniök az arcvonalat, így európai viszonylatban is megállapítható, hogy a stratégiai helyzet Casablanca óta lényegesen nem változott — mondották a Wilhelmstrassen.

LORD HALIFAX VISSZAHIVÁSA

Londoni jelentés szerint lord Halifax washingtoni angol nagykövet szerdán légi úton Angliába érkezett. Útját magánjellegünek tüntetik fel.

Berlini politikai körökben nem tartják kizártnak, hogy lord Halifaxot, Anglia eddigi washingtoni nagykövetét Churchill visszahívja. Berlini körökben feltűnőnek tartják, hogy lord Halifax éppen abban a pillanatban érkezik Angliába, amikor Churchill Kanadában tartózkodik. Berlinben lehetségesnek tartják, hogy Anglia új nagykövete Washingtonban Anderson pecsétőr lesz, aki Churchill kíséretében Amerikában tartózkodik.

BENES LEMONDOTT MOSZKVAI ÚTJÁRÓL

Az angol „United Press" közlése szerint a moszkvai „Pravda" azt a jelentést közölte, hogy Benes brit ellenvetések következtében kénytelen volt hosszú ideje tervezett moszkvai útjáról lemondani.

OLASZORSZÁGBAN

folytatják a katonai előkészületeket és általános a benyomás, hogy az olasz nép készségesen teljesíti az új rendszer minden parancsát. Általában elismerik, hogy Badoglio tábornagynak sikerült egyesíteni a népet. A volt fasisztaellenes szervezetek, amelyek eddig illegális működést fejtettek ki, mind szorosabban csatlakoznak Róma politikájához. Azok a sztrájkmozgalmak, amely némely kevésbbé fontos iparágban előfordultak, nem voltak politikai, hanem szociális jellegüek. A sztrájkolók leginkább béremelést és a veszélyeztetett városokban élő családtagjaik biztonságba helyezését kívánták. Guariglio, Ribbentrop és Keitel megbeszéléseiről olasz körökben alig esik szó. A megbeszélés Rómában vagy Veronában folyt le.

A KELETI NAGY CSATA

egyik legfőbb súlypontja Bjelgorod környékére helyeződött át. A várostól nyugatra és délnyugatra folyik a nagy küzdelem. Most itt összpontosította a szovjet legnagyobb erejét, itt veti azt harcba és itt teszi meg legnagyobb erőfeszítéseit. Magától értetődő, hogy német részről is ebben a térségben vonultatták fel azokat az erőket amelyek szükségesek ahhoz, hogy a szovjet hadvezetőséget célja elérésében megakadályozzák. Miután itt a szovjet közvetlen célja Charkov elfoglalása, így most a bjelgorodi térségben folyó nagy csata végeredményében eldönti ennek a fontos városnak a sorsát is.

A Német Távirati Iroda katonai szakértője azt írja, hogy a nagy szovjet nyári offenzíva eddig nem fejlődhetett ki nagy átfogó hadmozdulattá. A harcok napról napra szembetűnőbben inkább a technikai fegyverek birkozásának képét mutatják. Különösen vonatkozik ez a szovjet támadó hadműveletek súlypontjaira. Bjelgorodtól délre és Vjazmától délre az ellenség éppen Vjazma vidékén a technikai hanci-eszközei hallatlan tömegét veti harcba és ezeknél a támadásoknál aránylag csak gyenge gyalogsági erőket használ fel. A felderítés azonban megállapította, hogy nem arról van szó, hogy az ellenség végérvényesen lemondott a gyalogos erők nyomásáról, mert az arcvonal mögötti területeken gyalo-

TÖKES FOTO
FÉNYKÉPEZŐGÉPET VÁSÁROL

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

gos kötelékek állnak készenlétben mont tartalékok a bevetésre. Pillanatnyilag azonban a küzdelem szinte kizárólag a páncélos fegyvernemre, a tüzérségre és a légi haderőre korlátozódik. Az összes harctereken fölényben van a német kvalitás az ellenséges nyomással szemben. Mialatt a Bjelgorod vidékén folyó harcok szerdán hevességükben még fokozódtak, Orel vidékén a szovjet támadás széttöredezett, mindenképpen az a benyomás észlelhető, ha összehasonlítást teszünk az ellenség erejével, amellyel az utóbbi hetekbe mmég rohamozott. Ezen a területen azonban még megújuló nagy támadással kell számolnunk. Erre több előjel is mutatkozik.

SZICILIÁBAN

az Orlandó-foktól nyugatra nagyobb erőkkel megkísérelt ellenséges partraszállási kísérlet szétverése bizonyíték arra, hogy az egyre inkább összpontosuló védelem Szicilia szigetén milyen hatással jár — mondják német katonai körökben. Abból, hogy a német és olasz csapatok tervszerűen egy megrövidített hídfőállásra húzódtak vissza, következtetni lehet arra, hogy az ellenségnek is még rendkívül kemény és veszteségteljes harcokra van kilátása.

A VATIKÁN FÁRADOZÁSAI A LÉGI HÁBORÚ KORLÁTOZÁSÁÉRT

Jól tájékozott vatikánvárosi körök szerint a Vatikán diplomáciai működése továbbra is rendkívül mozgékony és a meleg nyár dacára is igen sokoldalú. A vatikánvárosi diplomáciai tárgyalások előterében a légi háború további megszigorításának ténye áll. A pápa fáradozásai továbbra is kimerítik a Vatikán egész diplomáciai munkakörét és elsősorban Róma megkímélését szeretnék elérni. Hírlik továbbá, hogy a vatikáni államtitkári hivatal egyik tagja, Walter Carroll, aki mint diplomáciai futár az Egyesült Államokba utazik, azzal a megbízatással száll ki Algírban, hogy a Vatikán álláspontját a hadifoglyok kérdésében Észak-Afrikában is képviselje.

CÁFOLJÁK JAPÁN ÁLLITÓLAGOS CSUNGKINGI BÉKEPUHATOLÓZÁSAIT

A japán kormány tájékoztatóügyi hivatalában teljesen alaptalannak nyilvánították azt a Csungkingból származó állítást, amely szerint Japán a legutóbbi két hónap folyamán állítólag többízben „kinyujtotta békecsápjait" Csungking felé.

MEGBESZÉLÉSEK TOKIÓBAN

Tokiói jelentés szerint Sigemicu japán külügyminiszter csütörtökön a német és olasz nagykövettel a tengelyhatalmak közös hadviselésével kapcsolatos kérdéseket beszélt meg.

RÖVID TÁVIRATOK

Bern, aug. 12. (Stefani) Hivatalos jelentés szerint augusztus 11-én este, nem sokkal éjfél előtt megsértették Svájc felségterületét, amennyiben Sotoceneri környékén, Tessin-Kantonban ismeretlen nemzetiségű repülőgépek szálltak el több alkalomma. Több helységben légiriadó volt, de bombák nem hullottak.

—ooOoo—

Genf, aug. 12. Londonból jelentik, hogy a Newyork Sun megállapítja, hogy a szövetségesek egyáltalán nincsenek felkészülve nagyobbszabású hadműveletekre az európai szárazföldön. Ahhoz, hogy hatásos támadást kezdjenek [illegible] szükség

Német hadijelentés

Visszavert szovjet támadások — Rövidebb hídfőállásokat foglaltak el Szicíliában

A német véderő főparancsnoksága közli:

A kubáni hídfőnél, a Mius és a Donec középső folyásánál tegnap jelentős harci cselekmény nem történt.

Bjelgorod körül tovább tart a nagy elhárító csata. Oreltől délnyugatra meghiusult a szovjet több támadása. Vjazmától délre és délnyugatra elterülő harciterületen az ellenség folytatta támadásait.

Míg az arcvonalszakasz déli részében a hadműveletek még nem fejeződtek be, a többi arcvonalszakaszon a szovjet támadásokat az ellenség súlyos veszteségei mellett visszautasitottuk. A szovjet csapatok szerdán 120 páncélost vesztettek. A légihaderő, — bár az időjárás kedvezőtlen volt, — ismét beavatkozott a földi harcokba a csata gyujtópontjain. A német repülők két nap leforgása alatt 83 szovjet gépet pusztítottak el.

A harmadik csatában, a Ladoga tótól délre Küchler vezértábornagy, Lindemann vezérezredes és Wühler gyalogsági tábornok vezetése alatt álló német csapatok, a Korten tábornok vezetése alatt álló légihaderő kötelékeinek támogatásával *július 22-től augusztus 6-ig heves harcokban visszaverték a 8. és 67. szovjet hadsereg rohamait, ezzel az ellenség áttörési szándékait meghiusították.* A már említett gyaloghadosztályon kívül ugyancsak kitüntette magát az 5. hegyivadász hadosztály és a 11. keletporosz gyalogos hadosztály.

Fent északon a szovjet csapatok a louhi szakaszon az ujonnan megszerzett német állás ellen támadtak, ezeket a fővédelmi vonalak előtt szétverték.

Könnyű német tengeri erők augusztus 11-re virradó éjjel a kaukázusi tengerpart közelében elsüllyesztettek egy szovjet ágyunaszádot, egy gyorsnaszádot és súlyosan megrongáltak egy másik gyorsnaszádot.

Szicíliában csapataink elszakadásuk közben rövidebb hídfőállásokat létesítettek. Az északi arcvonalszakaszon a tengerparti út mentén az utána nyomuló ellenségnek makacs harcokban súlyos veszteségeket okoztak.

A légihaderő támogatásával nagyrészben már a partok előtt visszavertük az ellenségnek egyik nagyobb erőkkel végzett partraszallási kísérletét az Orlandó foktol nyugatra. A partra jutott ellenséges csapatokat megsemmisítettük.

A nyugati megszállott terület tengerparti részében és szabad portyában az Atlanti óceán fölött lelőttünk öt ellenséges repülőgépet és egy nagy repülőerődöt. Nehéz német harirepülőgépek az augusztus 12-re virradó éjjel megtámadták Plimouth hadikikötő területét és Bournemouth katonai célpontjait. A német repülők a célpontokra nagyszámú romboló- és gyujtóbombát dobtak s a harcbavetett repülőgépek mind visszatértek.

Az elmult éjjel *néhány angol repülőgép* zavaró repülést hajtott végre Nyugatnémetország felett. A ledobott bombák csak kevés épületkárt okoztak. (MTI)

Olasz hadijelentés

További súlyos harcok Szicíliában — Amerikai repülőgépek Róma közelében — Ternit bombázták

Az olasz főhadiszállás közleménye:

A sziciliai arcvonal középső szakaszán az ellenség tovább folytatja heves támadásait. Torpedővető repülőgépeink a sziget partjai mentén ellenséges hadihajókat és kereskedelmihajókat támadtak meg és eltaláltak egy 10.000 tonnás és egy 50000 tonnás cirkálót, valamint 3 kereskedelmi hajot.

Négymotoros amerikai kötelékek szerdán bombázták Ternit. Több középület, köztük egy kórház és igen sok lakóház elpusztult, vagy megsérült. A polgári lakosság vesztesége jelentékeny.

Olasz vadászrepülőgépek kemény légiharcokban 9 repülőgépet lőttek le. A Reggio di Calabria ellen intézett ellenséges légitámadás során a légvédelmi ütegek 3 repülőgépet elpusztítottak. *Ambrosio tábornok.*

Az olasz király meglátogatta a bombázott Ternit

72 halott, 495 sebesült

Róma, aug. 12. (MTI) A csütörtöki hadijelentésben említett *Terni elleni légitámadás áldozatainak száma 72 alott és 495 sebesült.*

Róma, aug. 12. (MTI) A király és császár feleségével együtt közvetlenül a légitámadás után *Ternibe látogatott és felkereste a pusztitások színhelyét.*

Róma, aug. 12. Mint Torinóból jelentik, a legutóbbi ellenséges légitámadás alkalmával 31 templom sérült meg.

Randazzo helyett Ripostonál folynak a hadműveletek

Zürich, aug. 12. (Bud. Tud.) Eisenhower tábornok főhadiszállásáról érkezett jelentések szerint Randazonál a németek ismét visszaverték az angolszászok harapófogószerű támadásait. A szövetségesek rendkívül súlyos körülmények között harcolnak. A terep Randazzo felé emelkedik, úgyhogy a németek, akik számos betontámaszpontot építettek a sziklák közé, megfigyelhetik a szövetségesek minden mozdulatát és tűz alá vehetik az angolszász csapatokat. A bunkerek sziklák közé vannak ékelve és ezért repülőgépek sem támadhatják. Úgylátszik, hogy Montgomery tábornok ennek következtében a harcok súlypontját ismét a keleti partvidékre helyezte át. Montgomery tábornok Biancavilla környékén tartózkodik és onnan irányítja a Rispostónál folyó hadműveleteket.

Randazzo még ellenáll

Róma, augusztus 12. Az arcvonal középső szakaszán az Etna és Caronic közötti mélységben az ellenség szünet nélkül folytatja kisérleteit, hogy megtörje a védők ellenállását és utat törjön az angol-amerikai csapatoknak Randazzo és Messina felé, amely a támdások végcélja. Az olasz és német csapatok csaknem két hét óta nagy erővel küzdenek az angol-amerikai hadosztályok ellen. Randazzo, amely néhány nap óta, mint már jelentették, ellenséges tüzérségi tűz alatt áll, de még ellenáll, ismét más kisebb ellenállási központok is folytatják az elszánt védekezést. Hősköltemányekbe való küzdelem ez, amelyről az olasz és német népnek tudomást kell szerezni. Példamutató küzdelem ez, a csapatok nagy fegyelemmel küzdenek a háború döntő pillanatában.

Légicsata Bonn felett

A németek Plymouth kikötőjét, Bournemouthot bombázták

Berlin, aug. 12. (NTI) Augusztus 12-én a koradélelőtti órákban ellenséges légierők a felhők védelme alatt berepültek a Birodalom nyugati területére és bombákat dobtak le több helységre, különösen Bonn belvárosára. *A német vadászezeredek harcbaszálltak az ellenséggel.* A légvédelmi erők tetemes veszteségeket okoztak az ellenségnek, de a veszteséget idáig még nem lehetett számszerűen megállapítani.

Nehéz német harci repülők egyik köteléke az augusztus hó 12-re virradó éjszaka nagymennyiségű robbanó- és gyujtóbombát dobott le Délnyugat-Angliában Plymouth hadikikötő területére. A német repülők hatásosan támadták Bouremouth katonai célpontjait is. Valamenyi repülőgép visszatért a vállalkozásból. (MTI)

Churchill a Niagara vízesés mellett lépte át a határt

Amsterdam, augusztus 12. (Német TI.) **Mint az angol hírszolgálati iroda jelenti, Churchill a Niagara vízesés közelében lépte át a határt az Egyesült Államok felé és eddig még ismeretlen irányba tovább utazott. (MTI.)**

Churchill és Mackenzie King szerdán Quebeckben — mint az angol hírszolgálat jelenti — nyilatkozatot tett közzé, amely szerint az angol és a kanadai háborús kabinet szerdán együttes ülést tartott. Az angol háborús kabinetet Churchill, a koronatanács első lordját sir John Anderson képviselte. Az ülés mintegy három órán át tartott. Az értekezleten a háborús helyzetet és a két országot különösen érdeklő kérdéseket vitatták meg. A két kormány háborús kabinetjei egy későbbi időpontban újabb értekezletet tartanak. (MTI.)

Egy londoni cikk visszhangja

„Ha Németországban forradalom törne ki, azt nem az angol, hanem szovjet vezetés alatt valósítanák meg". —

Bern, augusztus 12. A londoni Observer legutóbbi cikkel, melyben azt követelte, hogy a szövetségesek „a viharral vitorlázzanak" és **ragadják magukhoz a vezetést az esetleges „európai forradalomban"** a svájci sajtóban nagy visszhangot keltett.

A **Vaterland** című luzerni katolikus lap a következőket írja

— Angol körök jelenleg veszélyes játékot üznek. A jelenlegi katonai fölény pillanatában elejtik egyébként hagyományos hidegvérüket és ovatos állambölcsességüket. Gyorsan be akarják fejezni a háborút és ecélból új szövetségest keresnek: a káoszt. Ezek a dolgok gondolkodásra késztetnek.

A lap a továbbiakban rámutat arra, hogy **ha Németországban „forradalom törne ki' azt** nem **angol értelemben és nem angol vezetés alatt valósítanák meg.**

Anglia megindítaná a forradalmat, de sohasem irányíthatná. Ha versenyre kerülne a sor, — Churchill és Sztalin között egy „német forradalom vezetéséért" akkor egészen bizonyosan nem Churchill nyerné meg a versenyt, hanem Sztalin és az **sokkal inkább orosz, mint angol forradalom lenne. Mindenekelőtt** totális forradalom lenne ez, melyet nem lehet irányítani, hanem csupán leküzdeni.

Az olasz belügyminiszter felhívja a prefektusokat, hogy fojtsák el a tüntetéseket

Róma, aug. 12. Ricci, az ujonnan kinevezett belügyminiszter, hivatalbalépésekor felhivást intézett a prefektusokhoz, amelyben elszánt együttműködésre buzdítja őket. A belügyminiszter felszólította a prefektusokat, hogy szegüljenek szembe a nemzetellenes erőkkel, fojtsák el a tüntetéseket, tartsák szemmel a népet bomlasztó elemeket s a lakosságban tegyék erősebbé a király és a haza iránti odaadást.

A király dekrétuma tíz további olasz prefektust felmentett állásától. Badoglio a kormány átvételének első napjaiban már húsz prefektust elbocsátott.

Róma, aug. 12. Bartholomasi az olasz tábori lelkészek feje elrendelte, hogy a békéért való imákat, amelyeket a pápa aug. 15-re rendelt, az összes csapatok előtt is olvassák fel azon a napon.

Vizsgálják az olasz tisztviselők vagyoni helyzetét

Róma, aug. 12. Mint a Messaggero jelenti, Badoglio tábornagy elrendelte, hogy az összes miniszteriumoknak a legnagyobb lelkiismeretességgel adatokat kell szolgáltatniok az alájuk tartozó tisztviselők vagyon helyzetéről.

Ugyancsak be kell szolgáltatniok ezeket az adatokat azon intézetek vezetőinek, melyek állami ellenőrzés alatt állanak. A kormányfő rendeletére ugyancsak vizsgálatot rendelnek el az álláshalmozók ügyében.

Légiriadó Svájcban

Bern, aug. 12. (NTI) Brit repülőgépek ismét megsértették a svájci felségterület semlegességét. Hivatalos közlés szerint ismeretlen nemzetiségű repülőgépek augusztus 11-én éjszaka ismételten átrepültek Svájc légiterén. Dessin kanton néhány helységében légiriadót rendeltek el. (MTI)

Ima az igazságos békéért

A pápa kívánságára a hercegprímás felhívja az egész ország papságát, hogy augusztus 15-én, Nagyboldogasszony-napján szentbeszédben buzdítsák a híveket arra, hogy az egyházért, a hazáért, az emberiségért és az igazságos békéért imádkozzanak.

Jön a tipuscigaretta

Az elmult évben a dohányjövedék néhány cigaretta- és szivarfajtát kihalásra ítélt s ilyen módon némiképpen csökkent a gyártott fajmennyiség. A dohányjövedék gyártási osztályán most készítik elő a gyártással kapcsolatos lényegesebb racionalizálási tervet. Ennek a tervnek középpontjában a jelenlegi háborús helyzetben túlságosan sokfélének látszó cigaretta és szivarfajtákat kivánják az ésszerűség mértékéig csökkenteni. A [illegible] nél, tekintettel arra, hogy nyersanyagukat jelentékeny mértékben külföldről kell importálni szintén csökkenteni kell a fajták számát

Hadifoglyok főfelügyelője Németországban

Berlin, aug. 10. NTI. A véderő főparancsnokság közlése szerint **a hadifoglyok ügyének intézésére főfelügyelőséget állítottak fel a véderő kereteln belül. A főfelügyelő parancsnoki tábornoki rangot visel és közvetlenül a véderő főparancsnok alá van rendelve. Ő ügyel fel a hadifoglyok ellátására, a hadifoglyok felhasználására, biztos őrzésére** és azok **célszerű hasznositására a** hadvetés **érdekében az erők általános felhasználásának keretén belül. A véderő főparancsnokságnak a jogkörét ez az intézkedés nem érinti. (MTI).**

Sauckel beszéde

Páris, aug. 9. Fritz Sauckel körzetvezető, az európai munkaerők alkalmazására kinevezett rendkívüli megbízott szombaton Párisban beszédet tartott a francia és külföldi sajtó képviselői előtt. Sauckel kijelentette, hogy az egész német nép mindenekelőtt azért áll a Führer mögött, mivel a világ egyetlen [illegible] szociális intézményeket, mint a nemzetiszocialista Németország.

A nemzetiszocializmus elpusztítása Európa számára a káoszt jelentené — mondotta Sauckel

A román lapok feltűnő cikkei

Bukarest, aug. 12. A román sajtó érdeklődése főként a nemzetközi helyzet felé fordul, amely nem a szokott nyugalmat és tartózkodást tanusítja. Az augusztus 11-én megjelent késő délutáni és esti lapok csaknem kivétel nélkül ennek a kérdésnek szentelik első oldalukat. A *Porunca Vremii* »A háború politikai megoldása« cím alatt a következőket írja:

»*Teljes és radikális győzelem már nem lehetséges.* A haditermelés technikája a teljesség olyan fokát érte el, amely további illuziókat nem enged. Az egymással szembenálló felek egymást őrlik fel anélkül, hogy bármelyik is döntést tudna kicsikarni. A kocka nem akar eldőlni... Szeptember 1-én lesz negyedik esztendeje annak, hogy a háború kitört. *A béke, amelyet olyan sokan, olyan forrón várnak, de amelytől olyan sokan félnek,* már holnap bekövetkezhet, de lehet hogy túlkésön érkezik. A logikusan tiszta fejjel gondolkodó ember már semmit sem lát. Tegyük fel azt, hogy Olaszország megfelelő feltételeket fogad el és kapitulál. Na és azután? *Ezen csak Oroszország nyer*, mert megjelenhet a meleg tengeren és veszélyeztetheti a Földközi tengeren Anglia uralmát. Ma minden abszurd, mert a hadicélok konfuzusak és minden mesterséges. Ma már csak két diplomácia áll állomáshelyén, a Vatikán és Japán. Az előbbi mindenütt jelen van, az utóbbi Moszkvában. Jósolni mi nem tudunk, mert ma már semmi sem normális, de mi nem látjuk, hogy mi forr a boszorkánykonyhában, mi készül? Ezt senki sem mondhatja, de tudjuk, hogy a háborus időket a meglepetések jellemzik. Az erkölcsöt és logikát ma már kikapcsolták. A mai időkben politikai intelligenciára van szükségünk, de olyanra, amelyik *cinikus és perverzen intelligens.* Csak ilymódon az elvek kikapcsolása mellett található meg a háború és a béke csodaformulája... Ma nagy és áthatolhatatlan hidakat vernek a mai szakadékokon keresztül a holnapi megoldások partjai felé. *Biztos, hogy rendkivüli vakmerőséggel végrehajtott esemény fog történni, csak azt nem tudjuk ki lépi át először a Rubicont* Vannak aggályoskodók, ezek hagyják, hogy érzelmeik felülkerekedjenek rajtuk. A háború katonai fázisban lévőnek látszik, de akinek bátorsága van ahhoz, hogy a dolgok mélyére nézzen, láthatja, hogy *a döntő politikai és diplomáciai fázis már beállt. A világot újabb hatalmas és szenzációs események fogják megrenditeni.*

A *Kapital* »Németország és Oroszország cím alatt azt írja, hogy az előbbi előnti az európai kultúrát, az utóbbi azonban ázsiai anarchiát jelent, majd a következőképen folytatja cikkét.

»Sajnos Európában még vannak államok, amelyek keresztbe tett kezekkel várják, hogy Németország őket megmentse. Fájdalmas szinjáték ez, amelynek igen rossz vége lehet. Ma a 12-ik órát éljük és ha ez is elmulik, akkor már késő lesz.

A lap a továbbiakban egymás alatt a következőket közli »Gondolatmenet« felírással:

»A hivatalos jelentések arról számolnak be, hogy a heves keleti harcokkal egyidőben élénk diplomáciai tevékenységek indultak meg.« » Európa államai tudják, milyen sors vár rájuk az ellenség győzelme esetén, miért nem állanak tehát annak a hadseregnek az oldalára, amely a bolsevista sárkány ellen küzd?«

»A szabadság eszméjét ismerő államférfiaknak a Szentatya politikáját azonnal támogatni kell, hogy az emberiség a katolikus egyház szellemi erejét támogatva, a barbár gyilkolástól megmeneküljön.« A gondolatmenet a következő mondattal fejezi be: »Az emberiség történelmének nagy választján áll...«

Az *Actiuns* hasonló hangnemben ir cikket. Befejezésében Törökország felé fordul és kiemeli azt az állandó ellenállást, amelyet nemcsak Románia, hanem Törökország is mindenkor tanusított az orosz hatalmi törekvésekkel szemben, majd a következőket írja: Törökország mindig tudta és ma is megérti, hogy Konstantinápolyt tulajdonképen a Dnyeszternél kell megvédeni. Románia be fogja tartani egyensúlyozó szerepét.

Holtpontra jutott a nyomozás a budapesti likőrgyáros gyilkosainak kézrekeritése ügyében

A Schrank-budapesti likörgyáros gyilkosainak kézrekeritésére inditott nyomozás holtpontra jutott. A szép *Csordásné* és barátja tökéletes alibit bizonyitott. Kiderült, hogy a véletlenek összejátszása adta ellenük a gyanut és Csordásnénak a háziasszonya előtt fett az a kijelentése, miszerint neki egy likörgyáros barátja van, akinek sok a pénze. Megállapitották, hogy tényleg van likörgyáros barátja a 18 éves csinos asszonynak, de az ma is vidáman él a fővárosban.

A rendőrség munkáját megnehezíti, hogy a 70 éves Schranknak sok nőismerőse volt és nagy beosztással kezelte őket. Az egyikkel csak moziba jart, a másikkal csak sétálni, a harmadikkal étterembe, a negyedikkel strandolni járt. Volt olyan, aki csak kártyapartnere volt. Ezek a hölgyek csak annyiban hasonlitottak egymáshoz, hogy valamennyien szőkék voltak. A rendőrség a sok szőke hölgy közül nem tudja előteremteni azt, aki világosságot tudna deriteni a rejtélyes gyilkosságra.

A tanoncutánpótlás, iparosnyugdij kérdését akarja megoldani az iparügyi miniszter

Bornemisza Géza iparügyi miniszter a legsurgősebb feladatának tekinti *az iparosnyugdij megoldását*, ezzel kapcsolatban elkészült a kerettörvény tervezete, melynek lényege a kötelező biztositás.

A tanoncutánpótlás kérdését úgy akarja megoldani, hogy biztosabbá teszi az érvényesülést a kézműipari pályán és *nagyszámú tanoncotthont létesitenek.* Az ipartestületek útján ágyhelyeket kérnek a tanoncok részére. *Az ipartestületek ágykatasztert állitanak majd fel és ennek alapján biztositják a tanoncok elhelyezését azokon a helyeken, ahol a tanonc nem juthat rendes szálláshoz.* Az ipari tanfolyamokat fejlesztik minden iparágban, a háború befejeztével a külföldi tanonccserét vezetik be és egységes szakkönyveket kapnak a jövőben is az iparosok. Meg akarják valósitani a kisipari és gyáripari érdekképviseletek együttműködését. A háziipart is gépesitik kis motorok beállításával. A falvakat szövőszékekkel látják majd el, hogy saját maguk készithessék tartós ruháikat a munkákhoz.

Az anyagellátás terén a miniszternek az a terve, hogy az ipartestületek útján adják a kisiparosoknak az anyagot jegyrendszer útján.

Debrecenben is felállitják a Nemzetvédelmi Akadémiát

A Turáni Szövetség vendégül látta a Nemzetvédelmi Akadémia előadóit és résztvevőit a Nyári Egyetem testvérnemzeteinek képviselőivel együtt

A magyarországi Turáni Szövetség debreceni tagjai tegnap délután vendégül látták a Nemzetvédelmi Akadémia Debrecenben tartózkodó előadóit és hallgatóit, valamint a Nyári Egyetemen résztvevő testvérnemzetek képviselőit a vasutasok »Szárnyaskerék« Egyesületének helyiségében. A barátságos összejövetelt Magyar Zoltán kereskedelmi iskolai tanár és *Szabó Gyula* fogyasztási adóellenőr rendezték. Az összejövetelen a sok-sok magyar vendégen kivül megjelentek a finnek, bulgárok és japánok is.

A rendezők mindent elkövettek, hogy kellemes és kedves délutánt szerezzenek a vendégeknek. *Magyar, finn, bolgár és japán zászlókat készitettek és ezekkel diszitették a falakat.*

Az összejövetelt *dr. Mindszenthy Béla* miniszteri előadó nyitotta meg. Örömét fejezte ki afelett, hogy itt, Debrecenben üdvözölheti a Nemzetvédelmi Akadémia volt hallgatóit. Beszélt a Nemzetvédelmi Akadémia lelkes munkájáról, melynek nyomán egyre több város kéri az Akadémia felállitását. A közeljövőben Szegeden, Nagyváradon, Sopronban Debrecenben, Ózdon és Felsőgallán létesitenek nemzetvédelmi akadémiákat. *A debreceni akadémia felállitására körülbelül már az összel sorkerül. Az ezzel kapcsolatos költségek már fedezve vannak.* Az ősszel nagy nemzetvédelmi kongresszust rendeznek, ahol az ország minden részéből összegyültekkel beszélik meg a legfontosabb problémákat. Hangoztatta, hogy az eddig megrendezett tanfolyamok mind a legnagyobb sikerrel jártak s tökéletesen elérték céljukat.

Ezután *Puskás Lajos*, a kolozsvári Nemzetvédelmi Akadémia igazgatója beszélt a nemzetvédelmi munka kolozsvári vonatkozásairól, az ott elért nagyszerű eredményekről. Kiemelte, hogy nagyon sok olyan probléma van, amit *az állam egyedül nem tud megoldani, mert a társadalom segitsége kell hozzá.* Ilyen például a szociális kérdés megoldása, *a nemzeti öntudat és a nemzeti jelképek előtérbe juttatása*, maga az egész nemzetnevelés.

Alföldi Alajos, a nemzetpolitikai ügyosztály vezetője szólalt fel ezután. Arról beszélt, hogy a *nemzetvédelmi munkát nem lehet bürokratikus alapon megszervezni és végrehajtani.*

— *A Nemzetvédelmi Akadémia célja: érzékennyé tenni a magyar lelket a hősi életszemléletre* — mondta többek között. *Ugy kell a jövőre felkészülni, hogy ebben a hősi életszemléletben senki ne érezze egyedül magát,* hanem mindenfelől testvéreket tudjon maga mellett.

Az értékes előadásokat dr. Mindszenthy Béla köszönte meg. Az előadásokhoz többen hozzá is szóltak, részletesen megbeszélték a problémákat.

Molnár Tibor vállalati igazgató indítványára elhatározták, hogy az összejövetelről táviratilag üdvözlik dr. Antal István propagandaügyi minisztert és Kováts Tivadart, az Országos Nemzetvédelmi Bizottság ügyvezető igazgatóját.

A magyarok dicsőséges szerepe 83 esztendővel ezelőtt Szicilia elfoglalásánál

Tüköry Lajos ezredes sirja a palermói Panthoonban

Az egész világ figyelme most Szicilia felé fordul, ahol az angolszász haderő mérkőzik a tengely haderőivel. A termékeny, csodás szépségű sziget ellen inváziók serege indult a történelem során. Az angolszászok invázióját 83 esztendővel ezelőtt *Garibaldi inváziója előzte meg és az ő kicsiny hadseregében magyarok is harcoltak Szicilia birtoklásáért.*

A 48-as forradalmak után rohamlepteikkei indult a megvalósulás felé az olasz egységre való törekvés, de a részekre tagolt olasz földön nem lehetett megcsinálni az egységet. *Garibaldinak* az volt a terve, hogyha nem sikerül a diplomáciának az egységet létrehozni, létrehozza ő fegyverrel kezében. A nagy olasz államférfi, *Cavour* tiltakozott a fegyveres beavatkozás ellen, de Garibaldi a tiltakozással nem törődve, kicsiny hadsereget toborzott magának, hogy megvalósitsa az egységes Olaszországot.

Garibaldi lobogója alá sok magyar honvédtiszt is beállt, akik az osztrák zsarnokság elől menekültek a magyar szabadságharc leverése után. Igy került Garibaldihoz Türr István és Tüköry Lajos ezredes. Garibaldi és Türr István együtt dolgozták ki a haditervet. A kicsiny csapat, mely a vakmero terv végrehajtására hajlandó volt, 1860 május 11-én szállt partra Marsalában. A nép ujjongva fogadta Garibaldit, ünnepelte a magyar tábornokot és társait.

Garibaldi vállalkozásához igen kevés volt a bizalom az olasz nép zömében, de a vezér nem törődve az akadályokkal, átvette az uralmat *II. Viktor Emánuel* piemonti király nevében és mozgósitást rendelt el. Május 15-én már megtörtént az első összecsapás a nápolyi király csapataival. *A Calafatini fensikon lezajlott ütközetben halt meg Tüköry Lajos ezredes is.* A küzdelem Garibaldinak hozta meg a győzelmet. *A hálas olasz nép az olasz egység érdekében hősi halált halt Tüköry Lajos ezredes holttestét a palermói Pantheonban helyezte el az olasz nemzeti hősök sirja mellé.*

A nápolyi király csapatain aratott első győzelem hatására Szicilia népe teljes egészében csatlakozott Garibaldihoz. A hires »marsalai ezer« a hozzája csatlakozo szicíliai felkelőkkel megtámadta május 27-én Palermo városát és elfoglalta. A győztes sereg tovább rohant és július 28-án már Messinát is elfoglalta. A nápolyi király kénytelen volt lemondani Szicilia birtoklásáról, mely igy a magyar hősök vére árán a Garibaldi kezébe került.

Garibaldi sziciliai inváziója tehát sikerült, de nem állt meg, hanem seregét növelve hajókat szerzett és augusztus 19-én kikötött az anyaországban. Másnap elfoglalta Reggiót. Augusztus 23-án döntő csatát vivott *Ferdinánd* király csapataival és a nápolyi király futva menekült. Az olasz egységet megcsinálta Garibaldi vasakarata és elszántsága akkor, amikor nem is bitték, hogy a hatalmasnak ismert nápolyi király seregeivel a győzelem leményével veheti fel a küzdelmet a »marsalai ezer«.

A harcok a mostani sziciliai inváziónál is nagyjából ugyanazokon a helyeken folynak, ahol a »marsalai ezer« haladt, soraiban a hős 48-as honvédtisztekkel.

Magyarország lakosainak száma 14,679,573, magyar anyanyelvű 11,367,342

A Központi Statisztikai Hivatal a Magyar Statisztikai Szemle legutóbbi számában közzétette az **1941. évi népszámlálás anyanyelvi és nemzetiségi adatait.** Tudvalevően ennél a népszámlálásnál az adatgyüjtés módszereit gróf Teleki Pál utasitására tökéletesitették s a számlálólapokra a nemzetiségre vonatkozó kérdést is beiktatták, mint a népi közösségérzés kifejezésének sajátos ismérvét, mert hiszen Teleki Pál a népszámlálás főcéljaként a nemzet önismeretét jelölte meg. A jiddis anyanyelvűeket a legutolsó népszámláláson már külön anyanyelvű csoportban mutatták ki, míg az előző népszámlálásoknál ezek a németek között szerepeltek.

Rendkivül érdekes eredményeket mutat fel az igy tökéletesedett adatgyüjtés. A korábbi népszámlálások adataival való összehasonlitásnál persze mutatkoznak kisebb-nagyobb eltolódások, ami az egyes vidékek eltérő népszaporodásával, az állandó belső vándorlással és az ország megnagyobbodásával járó átmeneti vándormozgalommal függ össze. Miután a korábbi népszámlálások eltérő módszerekkel dolgoztak, a hivatal az összehasonlitás alapjául az 1910. évi népszámlálásnak a mai országterületre kiszámitott adatait vette. E 30 év alatt a következő jelentős változásokat tünteti fel a nagy gonddal készült statisztika:

1910-ben magyar anyanyelvűnek vallotta magát 9,011.409 lakó, ami 74.5 százaléknak felel meg, mig 1941-ben 11,367.342 magyar anyanyelvűt mutat ki a népszámlálás, ami 77.5 százaléknak felel meg, vagyis a magyar anyanyelvűek száma 3 százalékkal növekedett. A német anyanyelvűek száma 30 év alatt 896.583-ról 719.762-re csökkent, 7.4 százalékról 4.9 százalékra, a szlovákoké 313.630-ról 268.913-ra, 2.6 százalékról 1.8 százalékra csökkent, míg a román anyanyelvűek száma az 1910. évi 960.243-ról (7.9 százalék) 1,100.352-re növekedett, a ruszinoké pedig 381.220-ról 564.002-re. A horvátok száma az 1910. évi 130.695-ről 369.348-ra nőtt. Feltűnő a németek arányszámának csökkenése, de ez csak látszólagos és oka az, hogy 1910-ben a németek között mutatták ki a német zsargonban beszélő jiddis anyanyelvűeket.

Még érdekesebb Magyarország népességének megoszlása 1941-ben nemzetiségek szerint. A statisztikai hivatal gondos és megbizható adatai alapján **magyarnak vallotta magát 11,881.455 lakos, vagyis hazánk népességének 80.9 százaléka.** Német nemzetiségünek vallotta magát 533.045 (3.6 százalék), szlováknak 175.550 (1.2 százalék), románnak 1,051.026 (7.2 százalék), ruszinnak 547.770 (3.7 százalék), horvátnak 12.346 (0.1 százalék), szerbnek 159.000 (1.1 százalék). Töredékszázalékokat jelentenek a vendek, szlovének, bunyevácok, sokácok, cigányok, csupán a zsidó nemzetiségűek 139.041 száma felel meg 1 teljes százaléknak.

HIRDESSEN A „DEBRECZEN" APRÓHIRDETÉSI ROVATAIBAN

Nyári Egyetem

A nemzeti propaganda

Alföldi Alajos, a m. kir. Nemzetvédelmi Propaganda Miniszter Hivatala nemzetpolitikai ügyosztályának vezetője nagy hallgatóság előtt tartotta meg előadását »A társadalom szerepe és feladata a propagandában« címen.

A propaganda iránt érzett általános ellenszenvről beszélt, *melynek nem szabad kifejlődnie a nemzeti propagandával szemben. A nemzeti propagandának legfontosabb szerepe nyilik azon a téren, hogy egy nemzet, egységes, egészséges, szines, harmónikus életének kifejlesztője legyen.*

— A nemzeti propaganda sokban különbözik az üzleti, a politikai és az eszmei propagandától. *Mindezek felett áll, az egyetemes egészért, a nemzeti közösségért dolgozik.*

— *A propaganda és a nevelés sokban hasonlitanak egymáshoz*, de mégsem azonosak. A nevelés egyénekkel, a propaganda a közösséggel foglalkozik. A nevelés eredményei a jövőben válnak nyilvánvalókká, a propaganda a jelent próbálja befolyásolni.

Hangoztatta, hogy *a társadalom szerepe a propagandában olyasféle, mint egy nagyteljesitményü rádió vevő- és adókészüléké, amely önmagát soha nem tudja kikapcsolni.* Nem elég azonban az egyszerű észrevétel, hanem ahhoz megfelelő lelkiség szükséges. *Önzetlen munkával, öntudatos magyar lélekkel kell szolgálatba állnia.*

Főfeladatuk: az örök magyar világnézet hirdetése, a keresztyén erkölcsi alap biztositása és az igazán szociális berendezésü állam megteremtése. Mindezeket azonban nem elég szavakkal hangoztatni, hanem az élet gyakorlati részében is meg kell valósitani. Ideális állapot csak úgy jöhet létre, ha a vezetők és vezetettek között a legteljesebb összhang uralkodik. Cél az, hogy az egyéni önzés helyett a közösség érdekeit tartsák szem előtt. Ha ezt megtették, már saját maguk egyéni érdekeit is munkálták.

A nemzeti propaganda nagy feladata az is, hogy a nemzetbomlasztó erők elen védekezzék. A társadalom kötelssége, hogy ezen a téren is a nemzeti propaganda barátjává és lelkes munkatársává váljék.

Vitéz Törs Tibor előadása

A keresztyén magyar nemzeti sajtó megszületésének érdekes körülményeiről s az azt megelőző időszak küzdelmes és változatos voltáról adott hű képet *vitéz Törs Tibor* képviselőházi alelnök előadása.

A magyar ujságirás történetét hét korszakra osztotta fel s vázolta e korszakok főbb irányelveit. Az első kor a magyar ujságirás őskora volt, amikor főként németnyelvű lapok jelentek meg. A második korszak a magyar ujságirás hőskora. Széchenyi, Kossuth, Deák Ferenc, Jókai, Petőfi, Bajza József állanak a nemzet élén s ők irányitják a sajtót is. A harmadik korszakban igen sok zsidó ujságiró működött, akik azonban mindenkor igen tehetségesek voltak. Sokban különböztek későbbi társaiktól s a magyar nemzeti érdekeket szolgálták, a magyarsághoz való cimulást tekintették főcéljuknak. A nagy magyar államférfiak nem egyszer benső baráti kapcsolatot tartottak fent velük. A későbbi időben már elüzletiesedett a sajtó.

Részletesen szólott az előadó az ezt követő korok sok viharon, megpróbáltatáson keresztül ment időszakain. A világháború, a forradalom, a proletárdiktatúra, a kommün után elkövetkezett a biztos idő, amikor Horthy Miklós fellépése új irányt szabott a sajtónak is. Az előadó kiemelte a Sajtókamara megalakulásának jelentőségét, majd szólott a végre igazán keresztyén magyar nemzeti sajtónak a nemzetnevelésben való fontos szerepéről

—ooo—

A moldvai magyarság problémáiról

A nemzetvédelmi előadássorozat harmadik értékes előadója *dr. Mindszenthy Béla*, a Nemzetvédelmi Akadémia tevékeny és ügybuzgó munkatársa volt. A moldvai magyarok helyzetéről festett hű képet. Ez a kép bizony szomorú, sok szenvedéssel, harccal, vérrel, elnyomással van tele. A moldvai magyarok, — kiknek száma mintegy *120.000-re tehető* — teljesen idegen környezetben élnek. *Nyelvüket nem használhatják szabadon.* Lengyel és olasz származású papjaik közül senki nem tanul meg magyarul, úgyhogy a papnélküli istentiszteleteket még jobban kedvelik. *A gazdasági életben is teljesen kizsákmányolták őket a multban és ez a kizsákmányolás a jelenben is folyik.*

A nagy tapssal fogadott előadása végén hangoztatta, hogy *a moldvai magyar kérdés gyökeres megoldása csak a hazatelepitéssel valósitható meg.*

—ooOoo—

Nevelésünk magyar problémái

A magyarságtudományi előadássorozat keretében tegnap délelőtt nagyon értékes előadást tartott *dr. Kiss Árpád* gyakorlógimnáziumi tanár, a Nyári Egyetem főtitkára »Nevelésünk magyar problémái« cimen.

Hangoztatta, hogy a magyarkodást veszélyesnek tartja, mert sohasem az adott életet a magyarságnak, hanem a helyes és elfogulatlan magyarságismeret. Belső nyugtalanság, erős lelki feszültség mutatkozik népi életünk egész felületén. Az eddiginél jóval erősebben és jóval szélesebb körben vetődött fel a magyarság minden megoldatlan kérdése. A magyar önismeret után való vágyat a magyar nevelés is céljai közé sorolja.

Kiemelte, hogy a reális, józan magyar életszemléletnek kell érvényesülnie a nevelésben. A nemzet cselekvőképességét mindig biztositó, elsősorban mindig a nemzetben és a nemzettel való élést látó magatartáson alapuló viszonyt kell kialakitani, már a nevelés ideje alatt a felnövő magyarban. Az államvezetésnek pedig olyannak kell lennie, hogy a nevelő arra mindig nyugodtan és a tények erejére támaszkodva hivatkozhassék.

—ooo—

Sokan vesznek részt a nemzetvédelmi pályázaton

Csütörtökön délelőtt *dr. Páll András* miniszteri előadó összeszedte a nemzetvédelmi pályázaton résztvevők cikkeit. Ma, pénteken délután birálják el azokat. A zsüriben helyet foglalnak: Dr. *Eszterhás* István miniszterelnökségi miniszteri titkár, sajtóelőadó, a m. kir. Nemzetvédelmi Propaganda Miniszter tájékoztató osztályának vezetője, *Gedényi* Mihály miniszteri s. titkár, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács főtitkára, *Koréh* Ferenc szerkesztő, a m. kir. Nemzetvédelmi Propaganda Miniszter Hivatalának sajtóelőadója, dr. *Páll* András miniszteri előadó, *Szigethy* Gyula, a »Debreczen« lap főszerkesztő-igazgatója és *Horváth* András sajtóelőadó.

Az első két díj 100—100 pengő, a második díj 50 pengő, a harmadik díj 25—25 pengő. A nyertes cikkeket budapesti lapokban helyezik el.

Szombaton délelőtt 10 órakor hirdetik ki az eredményt és adják át a nyerteseknek a dijakat.

—ooOoo—

Mai előadások

8—9-ig Gedényi Mihály: Az irodalom hatása a közvélemény alakulására. 9—11-ig Zilahy Sebes Jenő a minisztérium kulturális osztályának vezetője: A külföldi propaganda alaptényezői. *Fél 12-kor a Vigszinházban dr. Nagy Sándor, a Hunnia filmgyár igazgatója a »Film és a propaganda« cimmel tart előadást, majd két filmet mutat be.* Az egyik cime »Fekete leves«, a másiké »Anyámasszony katonája«, melyet még nem mutattak be Magyarországon, tehát Debrecenben adják először.

—ooOoo—

A Nyári Egyetem hangversenye

Kiváló siker jegyében zajlott le tegnap este az **Arany Bika** szálló dísztermében a **Nyári Egyetem** hangversenye. Műsoron ez alkalommal tisztán magyar szerzők közismert művei szerepeltek, nyilván propaganda céllal a legnépszerűbbek. Ez a körülmény azonban nem vont le semmit a bemutatás értékéből, mert a műsor számait olyan kiváló előadásban és bemutatásban élvezhettük, ami élménytnyujtó voltával hosszú időre emlékezetes marad számunkra.

Orosz Julia a m. kir. Operaház művésznőjének egészen kivételes értékü művészetét többször méltattuk már lapunk hasábjain s most újólag csak a legnagyobb elismeréssel adózhatunk tudásának és brilliáns tisztán csengő hatalmas ívelésü szép hangjának. Előadásmodora kifejező erőtől duzzad, amiből valósággal árad az átélés őszintesége, magasszinten megjelenő tolmácsolásában.

Járay József, a m. kir Operaház tenoristája, aki a budapesti színész—ujságiró futball mérkőzés szenvedő hőse, ez alkalommal mutatkozott be Debrecen közönségének. A kiváló művész nemesen kultúrált és a tenoristáknál gyakran előforduló énekhibáktól mentes férfias szép hangja meghódította a jelenlevőket. Színesen csengő hatalmas hanganyaga szembetünő a hajlékonysága igen jó kvalitásra enged következtetni. De a technikai készség mellett nem hiányzott az értelmezés hitelessége sem, így mindeme tulajdonságok birtokában megérdemelten aratott nagy sikert.

Az est további két szereplője **Géczy Éva** és **Zsedényi Károly** akik szintén az m. kir. Operaház művészei, kedves ismerősei Debrecen hangversenytlátogató közönségének, akiknek kiforrott táncművészetükben több alkalommal gyönyörködhettünk. Ezen az estén úgy a szólószámokban, mint a tánckettősökben főként stilizált magyar számokat vettek műsorra. Ezekben a számokban a magyar múlt egy-egy jellegzetes mozzanatát vonult el a XV. századtól napjainkig. Különösen nagy sikert arattak azok a számok, amelyek patomimikai elemekkel bövültek. Ezeknek az ízes magyaros kifejezésmódja különösen viharos tetszéssel találkozott.

A mindentekintetben szépsikerü est műsorán: **Bartók, Bihary, Csiky, Dienel, Erkel, Farkas, Kacsóh, Kodály, Lavotta, Lehár, Liszt, Poldini** művek szerepeltek.

A zongorakiséretet **Pongrácz László** zongoraművész látta el kifogástalan rutinnal és készséges alkalmazkodással.

A marosvásárhelyi Református Napok diszünnepségén gróf Bethlen István mond megnyitó beszédet

Szeptember első napjaiban Marosvásárhelyt országos jellegü Református Napokat rendez az erdélyrészi református egyház. A Református Napokon érdekes és bizonyára nagyjelentőségü előadások hangzanak el. Igy dr **Pataky Tibor** államtitkár tart előadást szeptember 3-án az „Erdélyi református egyház nemzeti, politikai feladata" cimen. Ugyanazon a napon dr **Bonczos Miklós** államtitkár is előadást tart. A nőszövetség diszgyülésén dr **Zsindely Ferencné Tüdős Klára** mond beszédet. A tanári és tanitói diszgyülés szónoka dr **Fáy István** kultuszminiszteriumi államtitkár, gróf **Bethlen György** egyházkerületi főgondnok az ifjúság részére rendezendő evangelizáló értekezleten mond megnyitó beszédet. Szeptember 5-én, vasárnap délelőtt az istentiszteletek bevégzése után református nagygyülés lesz, amelynek ünnepi szónoka dr **Tasnádi Nagy András**, a képviselőház és a Bethlen Gábor Szövetség elnöke. A Református Napokat bezáró diszhangverseny keretében pedig gróf **Bethlen István ny. miniszterelnök, egyházkerületi főgondnok mond megnyitót.** Előadást pedig **Zsindely Ferenc** kereskedelemügyi miniszter tart.

Meghalt Makoldi Mihály ny. főállatorvos

Debrecen város társadalma mély részvéttel veszi a hirt, hogy *Makoldi Mihály ny. főállatorvos*, életének 72-ik évében hosszú és súlyos szenvedés után elhunyt.

Makoldi (Részner) Mihály pályafutását a régi Erdélyben, Aranyos Toroda megyében kezdte. Oly szeretettel ragaszkodott hivatásához, hogy már fiatal állatorvos korában az állategészségügyi főhatóságok a belterjes állattenyésztés vezetésével bizták meg, mint járási m. kir. állatorvos. Nagy eredménnyel szervezte meg az akkor Pingonból, Svájcból importált egyedekkel a kiváló hazai szarvasmarhatenyésztést. *Hivatásának rajongó szeretetével szolgált 1914-től kezdve azon a fontos poszton, amit a Debrecen sz. kir. állatorvosi tisztsége jelentett. Debrecen úri társadalma szeretett tagját kiséri személyében utolsó útjára.*

Makoldi Mihály felmérhetetlen hasznára volt Debrecen állattenyésztőinek a román megszállás s még előbb a forradalom idején. A város állattenyésztésében gyakran előforduló járványok elnyomásánál kiváló képessége hamarosan érvényre jutott.

Hosszú közszolgálat után vonult nyugalomba, de két esztendeje az idős urat visszaszólították jól megérdemelt nyugalmából hivatalába, melyet ezután is a régi pontossággal és rugalmasan végzett fiatal kartársaival együtt. A kötelességtudás mintaképe volt. Hivatalából való távozását meggyengült egészségi állapotára tekintettel kérte. Azóta áldott lelkü felesége nagy odaadással ápolta, azonban a végzet minden szeretetteljes ápolás, gyermekeinek szeretetteljes figyelme ellenére a gyöngéd férjet, példás apát elszólította családja köréből.

Elfogták a Matteotti gyilkossági bűnügy egyik fővádlottját

Róma, augusztus 12. (Stefani.) A „Messaggero" jelentése szerint Riva del Gardában a rendőrség izgalmas üldözés után letartóztatott egy Dumini nevezetü embert, aki egyik fővádlottja volt a Matteotti gyilkosság bűnügyének.

Dumininak sikerült volna elmenekülni a rendőrség elől, ha barátnője fel nem jelenti. A letartóztatás pillanatában a rendőrök nyolc különféle hamisitott személyazonossági igazolást találtak nála és 250.000 líra pénzösszeget.

Dumini néhány évig börtönben ült, azután Kirenaikába költözött, ahol a letünt rendszer támogatásával sikerült új életet kezdenie, sőt villát is szerzett magának Dernában. Líbia angol meghódítása után visszatért Olaszországba. (MTI.)

Már csak három napig gyönyörködteti a Villám Revü Debrecen közönségét

Az egész világot bejárta azoknak a művészeknek a híre, akik most — már csak három napig, — az Arany Bikában káprázatják el a közönséget. A produkciókat „méltatni" szinte sértésszámba menne, hiszen a világlapok kritikusai irtak róluk a legnagyobb elismeréssel. Akár azt a példátlan türelemmel végre hajtott idomitást nézzük, amely — négy esztendei keserves munkával — galambokkal végeztet csodálatos munkát, akár az emberi önuralomnak, kitartásnak szorgalmas napi gyakorlásoknak eredményeit csodáljuk, mindegyiknél csak azt állapithatjuk meg, hogy a Villám Revü olyan műsorral kedveskedett Debrecennek, amilyen számokért végig kellene járnunk a legnagyobb varietéket, hogy ezekből egyet-egyet láthassanak. Kerékpárosok hátborzongató mutatványai, melyek emberélettel játszanak minden pillanatban éppenúgy bámulatba ejtik a nézőket, mint a fénycsoda leiket gyönyörködtető színes pompahalmazata. Vidám számok, táncfenomének magas szinvonalú büvészek megmagyarázhatatlan és érthetetlen produkciói váltakoznak előttünk. Az ember ki sem piheni magát, már ujra támad a Villám Revü és viszi az idegességünket, napi gondjainkat, háborút, mindent, mindent a repülőgépnél sebesebben, messzire tölünk. A két és félórás műsor felejthetetlen marad hosszú ideig.

FILM

ELTTIKOLT SZERELEM. — A **Hungária** filmszinház szezonnyitó filmujdonsága az olasz filmgyártás sikerült alkotása. E darab meséjének szálai egy szép lány körül fonódnak, akinek meg kell küzdeni a könnyü kalandokra vágyó férfiak állandó ostromával, a célját nem ért férfi majdnem tragikussá váló bosszújával, valamint azoknak a nőknek a cselszövéseivel, akik mind szépségben, mind magatartásban elmaradnak az élni és dolgozni akaró szép lány mellett. A film képszerüsége igen sok jelenetben meglepően szép s amellett realitást sejtető. Rendezés tekintetében szétesésnek csak apró mozzanataj kiegyenlitetlenek s az eddig bemutatott olasz filmekhez viszonyitva a leghatározottabb haladás észlelhető. Alida Vali játékát, aki körül a mese bonyolódik, mélység és igaz tehetségre valló átélés jellemzi. Egyszerü eszközökkel nyujtott formálása bensőséges, ami a leegyszerüsitésben emelkedik magasrendü színészi tolmácsolássá. Fosco Giachetti férfias játéka nem maradt hatástalan s kiváló partnernek bizonyult.

Apolló filmszinház

MA BEMUTATÓ!
Hans Albert főszereplésével
Monumentális történelmi filmjáték!
CARL PETERS
Monumentális történelmi filmjáték.
Előadások: fél 5, fél 7, fél 9

Vígszinház mozgó

MA ÉS MINDEN NAP
a legnagyobb sikerü magyar filmdráma:
ÉLETRE ITÉLTEK!
Jávor, Somlay, Petrovich, Hidvéghy, Péry, Zádor Gy., Makláry, Juhász a főszerepekben
Előadások: ½5, ½7 és ½9.

Hungária Filmszinház

ALIDA VALLI ÚJ FILMJE:
ELTITKOLT SZERELEM
Férfi főszereplő:
FOSCO GIACHETTI.
Előadások: fél 5, fél 7, fél 9. órakor.

UTOLSÓ 3 NAP!!!

Péntek este, szombat, vasárnap délután és este gyönyörködhet még az
ARTISTA
VILLÁM-REVÜ
csodálatos attrakcióiban.
Siessen jegyét előre biztositani.
Jegyelővét egész nap az Arany Bika halljában. Telefonrendelés 29—19. Helyárak 1—6 pengőig.
VASÁRNAP ESTE
VISSZAVONHATATLANUL
UTOLJÁRA!

Szabó István

Egyetemi tanárrá történt kinevezése alkalmával próbáljuk meg összegezni ennek a kiváló történésznek eddigi munkásságát és annak jelentőségét. *Innen indult el s vitte magával a magyarság lelkét*, melyet a magyarság élete folyamán annyi szinnel és annyi szépséggel töltött meg. Vitte magával a lelkében a tudást, az ismeretek szomjúságát és a kutatás vágyát s ez elindította azon az úton, amelyen fajtája és nemzete multját a legjobban meg lehet ismerni. Ebből a vágyból született meg életének célja s ezt elégítette ki korszakalkotó történettudományi munkákkal.

Sokan jósoltak neki nagy jövőt, amikor az Országos Levéltár munkásai közé lépett, de senki se sejtette azt, hogy olyan hangtalanul, olyan szerényen és önfeláldozóan tudja minden pillanatát a nagy mű elkészítésére összpontosítani. S mikor *Ugocsa megyéről* írt hatalmas monográfiája megjelent csodálkozással látták, hogy aki ezt a művet írta, az magasan fölötte áll soksok híres történésznek. Új alapokra fektette a történetkutatást s egy vármegye népiségének történetén keresztül mélyedt el a magyarság multjába. Maga indult el, hogy részletkutatást végezzen s monográfiájával útmutató lett és irányító. Azóta már sokan járnak ezen az úton, de a mester munkája szinte utólérhetetlen magasságban áll előttük. Csodálatos gazdagság, *sorsunk magyar szemmel való megpillantása jellemzi ezt a munkát* s az addig névtelen, egyszerű jobbagyok és elfelejtett földesurak magyar multat és történelmet teremtő élete és jelentősége egyformán helyét találja meg a történetiró művében. A dézsmajegyzékek, vagy határképek éppen úgy nem kerülik el figyelmét, mint az eddigi kutatás elszórt adatai. Hatalmas családi levéltárakat, országos közlevéltárakat átkutatott, hogy világos képet rajzolhasson multunkról. S olyan gazdagság árad ebből a könyvből, mely el sem képzelhető az addig ismert monográfiákban. S a kutatás tisztáztatta vele a magyar település igazi képét is, a nemzetiségi kérdés gyökereit találta meg s igazi adatokkal mutatta be nemzetiségeink későbbi beszivárgásának útját és a beszivárgás lehetőségének okait.

Tisztelettel hajoltak meg előtte a tudósok s műve azóta példaképe s a fiatalabb generáció ezt követi. Szabó István azonban nem állt meg. Más téren mutatta meg erejét és szellemi nagyságát. Röviden, de egyedülálló módon összefoglalta *A magyar parasztság történetét*, melyben szintén új szemlélettel mutatta meg a paraszti társadalom történelmi gyökereit és kinyitotta szemünket a helyes látásra. Ez a kis füzet olyan tanulságot rejt magában, mely mutatja, hogy szerzője az egész magyarságot a maga teljességében szemléli.

S aztán jött a legnagyobb munka, *A magyarság életrajza*. Ebben összefüggésben szemléli egész multunkat a legősibb időktől napjainkig. Bele világit fajtánk jellemébe, kikutatja erényeit és hibáit, igazi életrajzot ad, melyből a magyarság pusztithatatlan ereje sugárzik. S hibáink és fogyatkozásaink sem kerülik el tekintetét. A leggyökeresebben és történeti szemlélettel vizsgálja nemzetiségi kérdéseinket Ma már elképzelhetetlen az ő útmutatása nélkül szemlélni ezt a bonyolult kérdést s benne megoldást az ő útmutatása nélkül nem is találhatunk. Tárgyilagos, higgadt, de a szavakban, a mondatok fűzésében, a hangsúlyban ott remeg és izzik az érző ember, a nagy tudós, a nemes lélek meleg szive, amely vallomástétellé teszi a művet. Erről a szigorúan tudományos könyvről nem lehet lírai vallomás nélkül irni, mert az egész könyvet átizzitja a szent hazafiság, a magasrendű szellemiség és egy tudós nemzetszeretete. Nem mond egy felesleges szót, egy frázist, de minden mondata a lélek mélyéből ión és nevel.

S most, hogy egyetemi tanszéket kapott mondjuk el, hogy tőle várjuk *a magyar jövendőt alakító történetszemlélet kialakítását, hogy ő neki kell itt Debrecenben új történetirói és történettanitói generációt nevelni.* Hallgassunk, mert ő a legjobban tudja, mi a kötelessége, mi a hivatása. A katedrán is szerény ember marad, aki generációkat nevel majd és megtanítja az itt tanulni vágyókat arra, hogy a helyi és környékbeli magyar multat tárják fel, mert rengeteg ismeretlen anyag és levéltári adat porosodik a köz- és magánlevéltárakban, melyek ismerete nélkül nem ismerhetjük magunkat. Ide irányítja a kutatók figyelmét s nevel generációkat, mert ez a hivatása s ezért érdemes élni. — *mj.* —

Harminc hónapig volt a javítóban, de nem javult meg

Az István-úti betörőt gyorsított eljárás alapján nyolchónapi börtönre ítélték

Hirt adtunk arról, hogy néhány nappal ezelőtt Pere József 19 éves debreceni fiatalember betört az István-út 25. számú házba, ahonnan özvegy Sebestyén Imréné tulajdonából 700 pengő értékű ágyneműt lopott el. A betörést úgy követte el, hogy előbb megleste, mikor távozik a házból özvegy Sebestyén Imréné és azután a kert felől mászott be az udvarra és az ablak kifeszítése után hatolt be a lakásba.

Gyors elfogatását annak köszönheti, hogy amikor a zsákmánnyal a szomszédos kerten át menekült, elveszitette a pénztárcáját, melyben a bejelentőlapja volt. Ezt a tárcát találták meg a betörés után néhány órával.

Pere ügye gyorsított eljárás alapján a debreceni törvényszék elé került már és **Sebestyén György** tanácselnök vonta kérdőre. Elmondotta a fiatal betörő, hogy 30 hónapig volt a javitóintézetben csalás és lopás miatt és nemrégen került haza. Arra a kérdésre, hogy miért követte el a betörést, azt válaszolta előbb, hogy a szülei pénzt követeltek tőle, hogy a háztartás kiadásaihoz hozzájáruljon, nem tudott más módon pénzt szerezni, ezért szánta magát a betörésre.

A bíróság a javithatatlan tolvajt elitélte jogerősen nyolchónapi börtönre.

Nyári egyetemisták a Hortobágyon

Forró nyári időben gördült ki a pályaudvarról a nyári egyetemistákkal a különvonat, hogy repítse őket a délibábos magyar Hortobágy felé. A vonatban kezdettől fogva víg hangulat uralkodott. Idegenek és hazaiak együtt énekelték a legszebb magyar népdalokat. Kellemesen hatott, hogy milyen sokat tanultak már e rövid idő alatt is a magyar népdalénekekből a nyári egyetemisták.

Amikor pedig a puszta közelében járt a vonat, az ablakokba húzódtak a vendégek, hogy már is gyönyörködhessenek a magyar puszta szépségében. A messzeségben a délibábok sora pompázott. Fenn a magasban méltóságosan úszó rétisas körözött, mint ha öt is az érdeklődés és a tisztelet hozta volna a vendégek elé. A vasút melletti gyékényes, sásos helyekről lépten-nyomon nyulak ugrottak ki, hogy lépés után leüljenek és hegyezett füllel figyeljék a zakatolva tovarobogó vonatot.

Megérkezés után a kirándulók népes csoportja a hortobágyi hídon túlra ment, ahol kezdetét vette a fogat és állatbemutató.

Nagy tetszés fogadta a négyes bivalyfogatot és a hatos ökörfogatot, valamint a debreceni hatos igáslófogatot. A résztvevők közül igen sokan felültek a fogatokra és kocsikáztak, majd előkerült a fényképezőgép és megörökitették a kirándulás egyes részeinek felejthetetlen emlékét.

A gulyaterelés is sok tapsot kapott. A szamárverseny egyike volt a legmulatságosabb jelenetek nek, mert a kis „csacsik" bizony nem nagyon türték a lovagló „versenyzőket". Sok lány és férfi próbálta megülni a csacsit, de póruljártak s sokaknak bizony keserves fájdalmakba került a néhányperces lovaglás. A pompás paripákon érkező vérbeli csikósokat a fényképezőgépek pergőtüze fogadta. Sokan felültek a lovakra is s az idegenek közül is többen tüntették ki magukat nagy lovagló tudásukkal. Ritva Ristalainen, a finn leány, Ritz Reiners a német leány, Szenes Ágnes, valamint Enge és Helga Starube voltak a „lovagló hősök" A csikósverseny egyike volt a legizgalmasabb számnak, mert ezen a versenyen nyolc kiváló csikóslegény vívta meg nagy harcát az elsőségért. Elsőnek nagy küzdelem után Dobozi Sándor győzött s jutalmul 10 kiló szalonnát kapott. Második Jaurilla István lett s ő egy csikós kalapot nyert. A harmadiknak beérkező Toronyi György 20 pengő árú dohányt nyert.

Ezután jött a híres debreceni ötösfogat bemutatója. Repült az öt pej, büszke tartással. Nagy tapssal fogadta a közönség az ötösfogatot s a résztvevők közül sokan beültek a kocsiba és sétakocsikázást tettek. A vendégek népes csoportja a bemutató után a rizsföldek felé indult.

Kovács László intéző vezette az érdeklődők sokaságát a rizsföldekre s ott szakszerű előadásban ismertette a rizs megmunkálását és termelését. Április második felében vetik a rizst és egészen szeptember hónapban aratják. Virágzása augusztus második felében van, amikor a szára kezd kinőni. Elvetés után mindig víz alatt van az aratásig.

Míg a nyári egyetemisták egyik csoportja a rizsföldeket járta és megtekintette az öntözőgazdaságot, addig a másik csoport már a csárdában víg zeneszó mellett fogyasztotta el az uzsonát.

A pásztorételek bemutatása kedves jelenete volt a pompás kirándulásnak, mert az idegenek és hazaiak itt ismerkedtek meg valójában a puszta ízletes ételeivel. A finom kóstolók után ízléses magyar ruhába öltözött legények pompás magyar táncot mutattak be Cigány húzta a talp alá valót és pengett a sarkantyú s harsog az ének, a nézőtéren pedig csattog a taps. Németek, olaszok, franciák, bulgárok, japánok, finnek és magyarok javában rendelték szakadatlanul a csárdást.

Folyik a nóta, nő a kedv s a hangulat kitünő. Még hallatszik a távoli zeneszó, amikor végelátthatatlan sorokban megindul a menet ki az állomásra.

S kevéssel félnyolc után, amikor a hosszú vonat előtt felsikolt a mozdony füttye, a kocsikban felzendül a nóta és nyögve, sisteregve elindul a különvonat.

A rendezés és a műsor kifogástalan összeállításáért **Balogh Mihály** mátai biztost illeti a meg érdemelt elismerés. Dr **Lengyel Imre**, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatójának és dr **Hegedüs Lajosnak**, a Nyári Egyetem főtitkárának is bőven jut az elismerésből, mert az ő szakavatott munkájuk tette lehetővé, hogy egy kedves, felejthetetlen nap emlékével vegyenek búcsút a nyári egyetemisták a délibábos Hortobágytól.

Cserkészek!

A VI. cserkészkerület parancsnoksága ezúton hívja fel az összes debreceni cserkészek figyelmét, hogy igen fontos ügyben f. évi augusztus hó 14-én, szombaton délelőtt 10 órakor jelenjenek meg a református Kollégium udvarán.

— **Besurranó tolvaj ellopta pénztárcáját** 45 pengővel és karóráját Vajda Róza Kinizsi-utca 10. szám alatti lakosnak. A károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

Lexikon, 1943

Ablak. Kisebb-nagyobb nyilás a falban, üvegezve. Ahol ez az üvegezés kettős, ott a családok a két üveg közötti teret alkalmi hűtőház gyanánt használják. Szafaládét tesznek oda, hogy könnyebben elálljon és almát, hogy könnyebben megfagyjon. Az ablakot ezenkivül másra is használják. Este tizig arra, hogy bejöjjön rajta a világosság, ezentúl arra, hogy ne menjen ki.

Aktatáska. Azt hinned: akta van benne, holott inkább egy negyed kiló sajt és öt tojás.

Bejelentőlap. Közkedvelt cserekereskedelmi eszköz. E nélkül senki sem kap fejelést, vagy talpalást.

Darling. Ez valaha komoly idegen szó volt, de ma már csak egy tréfás magyar cigarettanév. Azért tréfás, mert ha az ember bemegy egy trafikba és azt mondja: kérek egy skatulya Darlingot — mindenki hangosan nevet.

Értékes ember. Akinek sok aranyfoga van.

Étkezés. Izgalmas társalgási téma.

Fa. Erdőben nő és leginkább fogpiszkálónak használják.

Fordítás. Néhány évvel ezelőtt regényt, vagy darabot fordítottak, magyarra. Ma inkább ruhát fordítanak, ruhára.

Főnyeremény. Az ember már azt hiszi, hogy elkésett a színházból, de véletlenül kap az utcán egy taxit.

Hisztéria. Reggel az egyik ember valamit a másik fülébe sug és aznap az egész városban mindenki radirgumit vesz és bajuszkefét.

Jegy. Ez mindenféle szines papir, amit a fogyasztónak ingyen adnak és erre a jegyre a fogyasztó különböző közszükségleti cikkeket kap. Kivétel ez alól a szabály alól a villamosjegy és a színházjegy, amelyeket érthetetlen okokból nem akarnak ingyen adni. Épp ezért a fogyasztó a színháztól lehetőleg kedvezményes jegyet akar, a villamostól pedig — ha csak a kalauz idejében közbe nem lép — egyáltalán nem is akar jegyet.

Jégenkopogó. Ez valaha amolyan szelidebbfajta szitkozódás volt. Ma inkább cipőtalp fából.

Politika. Idegen szó. Pé vel kezdődik és összeveszéssel végződik.

Protekció. Ha valakinek a mészáros félreteszi a borjuhust.

Rokonság. Ha két családból egyszerre hagy fakópnél ugyan az a takarítónő.

Telefon. A huszadik század legnagyobb csodája. Manapság a legelmésebb szerkezet, amelynek útján végre-valahára el lehetett érni azt, hogy a nap egy bizonyos szakában egy asszony ne beszélhessen tovább csak öt percig.

Télikabát. A legcélszerűbb viselet. Utcán is lehet hordani odahaza is a lakásban is.

Titok. Valamit állitólag sehol sem lehet kapni, de azért mindenkinek van. Hogy lehet ez?

Vitamin. Senki sem tudja, hogy mi, de nagyon fontos.

Zsemlye. Titokzatos természeti tünemény. Olyan, mint a gejzir, vagy az üstökös. Hol megjelenik, hol eltűnik.

Zsir. Állati termék. Igen használható pótanyag, margarin helyett.

A Lexikonból kimaradt betűk pótlását nem igérem feltétlenül.

Zágon István.

Tudnivalók a fogyasztás utáni illetékről

A pénzügyminiszter július 29-én rendeletet adott ki arról, hogy a vendéglőkben, kocsmákban és italmérésekben stb. számolólapokat kell bevezetni és a pincérek ezekkel kötelesek a vendégek fogyasztását elszámolni. A számolólap bevezetésének az a célja, hogy így a fogyasztás után megadóztassák a vendégeket.

A számolólapok után fizetendő adó vagy illeték nem egyforma. **A fogyasztott ételek és italok összegével nő vagy csökken.** A vendégek között némi félreértések mutatkoznak a számolólapok utáni illetéklerovás körül.

Elsősorban az okozta a zavart, hogy kisebb vendéglőkben, kocsmákban akadtak vendégek, akik kevés fogyasztás után fizettek. Erre a pincér kötelességszerűen számolólapot állított ki és minimálisan 10 fillért felszámított illeték cimén. Ha a vendég nem is állt fel az asztaltól, hanem ülve ott maradt és újból fogyasztott, majd ismét fizetésre került a sor, az újabb számolólap-illetéket nem akarta megfizetni, azzal az indokolással, hogy ma este már egyszer fizetett, tehát csak a fogyasztás összege számolható fel.

Ez tévedés, mert a rendelet szerint annyiszor kell az illetéket leróni, ahányszor a vendég fizet, mert minden ilyen esetben számolólapot kell kiállítania a pincérnek.

Félreértések voltak a tekintetben is, hogy mennyit kell illeték címén a fogyasztáson kívül leróni. E tekintetben a rendelet világosan kimondja, hogy kocsmákban, kizárólagos pálinkamérésben, kifőzésben, italmérési engedéllyel nem bíró cukrászdában, fizetővendéglátó házban, a poharazásra is jogosító korlátolt italmérési engedéllyel bíró termelői borkimérésben és végül — a szeszes italok után, tehát más ugyanakkor vásárolt cikkek után nem! — a poharazásra is jogosító korlátolt italmérési engedéllyel bíró fűszerüzletben, szatócsüzletben, vegyeskereskedésben is meg kell fizetni az illetéket a számolólapon. A számolólap értéke — tekintet nélkül a fizetett összeg nagyságára — a fent felsorolt helyeken 10 fillér.

A 36-os bizottság ülése

A 36 tagú Országos Honvédelmi Bizottság *vitéz Jánky Kocsárd* elnöklete alatt ülést tartott. Vitéz *Csicsery-Rónay* István előadó ismertette a városi anyakönyvvezető helyettesi képesítés kellékeiről szóló rendeletet. A rendeletet vitéz Makray Lajos képviselő hozzászólása, valamint a belügyminiszter válasza után a bizottság egyhangúlag tudomásul vette.

Utána az előadó ismertette a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló törvény hatálya alá eső ingatlanokhoz tartozó állatállományokról és a holt felszerelések forgalmának korlátozásáról kiadott rendeletet. A rendelethez vitéz *Imrédy* Béla, vitéz *Jaross* Andor és vitéz Makray Lajos bizottsági tagok szóltak hozzá. A földmívelésügyi miniszter válasza után a bizottság ezt a rendeletet is egyhangúlag tudomásul vette.

Nagykőrösi Arany János-társaság, debreceni Csokonai Kör

Lapunknak egy nagykőrösi barátja elküdötte nekünk az ottani Arany János Társaság legújabb évkönyvét, azzal a kettős kéréssel, hogy ismertessük egy pár sorban az évkönyvet és viszonzásul juttassuk el hozzá a Csokonai-Kör hasonló kiadványát.

Az első kivánságnak készséggel eleget teszünk. A most megjelent évkönyv sorrend szerint a XVII-ik és több mint hat ivnyi terjedelemben a társaságnak 1941—42 évi működéséről ad számot.

Az évkönyv nagyobbik fele irodalmi dolgozatokat foglal magában, melyek majdnem mind az Arany-kultusznak vannak szánva, így szólanak például Arany hazafiságáról, továbbá Aranynak és Széchenyinek találkozásairól. A hivatalos részből megtudjuk, hogy a társaság életében irányító résztvesz a debreceni Kollégiumnak egyik ismert nevű diákja **Törös László ref gimn. tanár, aki** előzőleg a társaság évkönyvét szerkesztette, most pedig **az alelnöki** széket tölti be.

Lapunk nagykőrösi barátjának második óhaját legjobb akarttal sem teljesithetjük; figyelmét a debreceni Csokonai-Kör évkönyvének megküldésével nem viszonozhatjuk, mert évkönyvet, sőt csak évi jelentést, **már esztendők óta nem láttunk.**

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata augusztus hó 7-én reggel 8-tól augusztus hó 14-én reggel 8-ig „Kossuth" Piac u. 26., telefon: 29-56. — „Magyar korona" Válvin-tér 15., telefon: 16-06. „Arany János" Csapó u. 66. sz. telefon: 11-78. — „Hungária" Szoboszlói út 4, telefon: 32-50.

Emlékezzünk...

Irta: Sárközi József

Az összecsapás az ellenséggel hajnali 3 órakor kezdődött a Don kanyarban. Az előretolt gyalogsági egységek, a Donon átkelő ellenséget, haláltmegvető bátorsággal rohamozták. Elkeseredett kezitusára és egyéni vállalkozásokra került a sor: cél az volt, megállítani az ellenséget. Már hat órája tartott a gigászi küzdelem. Az ellenség túlerőben lévő harckocsijai vakmerően törtek az ütegállások felé. Az ütegek valósággal ugattak, szakadatlanul lőtték a félelmetes szörnyetegeket.

— Fiuk ne féljetek, a jó Isten van velünk! — csendült fel az őrmester biztató hangja. Úgy állt bajtársai között, mint egy hatalmas tölgy, büszkén, aki félelmet nem ismer. Akinek hite van és ez a hit vezéreli ebben az idegeket tépő pokolban. Huszonhét éves, izig-vérig katona, aki önként jelentkezett a frontra, mert a hazájáért meghalni képes. Hullanak a gránátok, aknák robbannak.

Ne féljetek, azok hitetlenek, istentelenek! — és magasba lendül a karja, a szovjet föld felé.

— Szabó tizedes, hozzám!
— Parancs, őrmester úr?!
— Irányzékot ellenőrizni!
— Igenis, őrmester úr!

Az őrmester irányzott.

— Tűz! — szinte megreszket a föld.

— Telitalálat — kiáltja a pokoli zajban a tizedes.

Már a negyedik szörnyeteg feküdt romokban az ütegállások előtt, mikor elcsendesedett a csatatér. Az ellenség meghátrált és menekült vissza a Donon. Az ágyuk mellett állottak piszkosan, éhesen és fáradtan. Veszteség nincs — állapította meg az őrmester.

— A megfigyelők maradnak, a többieknek pihenő.

— Végeztem.

Tisztelegtek és leléptek.

— Siii... — sivított egy hang és a következő percben az ütegek elé egy ellenséges akna becsapódott. A légnyomás valósággal a földhöz vágott valamennyiünket. Az őrmester az ágyu csövének dőlt és a gyomrát szorongatta kezével. Szabó tizedes nagynehezen felállt a földről és az ágyu felé tartott.

— Őrmester úr, mi történt?
— Szilánkot kaptam.
— Súlyos? — odament és megfogta a szédülő őrmestert.
— Fektess le.

A tizedes lefektette a gyepre.

— Óh, — tört fel az őrmester lelke mélyéről egy hang. — Visszavertük... hűségesek vagytok. Megérdemled a csillagot Szabó! Szabó... — mondta halkan.

— Parancs, őrmester úr?
— A bátyámat ösmered?
— A Demke gépészét?
— Igen. Mond meg neki, hogy nem megyek ha... — és elvesztette eszméletét.

— Megmondom... őrmester úr és könnyezni kezdett a tizedes.

Sirja egy templom tövében van. Ácsolt keresztjén ez a felirás: *Sárközi Zoltán ht. őrmester, élt 27 évet. Meghalt 1942 augusztus 9-én.*

— **A portugál élelmezési főigazgatóság** az utánpótlási nehézségek leküzdése céljából az élelmiszerfogyasztást korlátozó intézkedéseket létesített. Nevezetesen betiltotta a süteménykészítést és korlátozta a vendéglőben felszolgálható ételek számát.

A tizenkettedik órában megjött az eső

A hetekig tartó szárazság után csütörtökön reggel felhők jelentek meg a nyugati égbolton és az emberek reménykedve nézték a vonuló felhőket, várták a régen várt esőt. A reménykedés egész nap tartott, a valóság csak este felé következett be és **megindult a csendes eső.**

Rövid ideig tartott, de biztató volt, hogy az égbolt teljesen beborult, jeléül annak, hogy újabb esők várhatók. Az esős idő a tizenkettedik órában jött el. A kertekben már a pusztulás vert tanyát, a tanyák világában is sárgult már a tengeri. Az utolsó órában jött az eső, a kár így is nagy már, de még nagy értékeket mentett meg az eső a nemzetgazdaság számára.

A Hortobágyon nem esett az eső

Míg Debrecenben és közvetlen határában ha nem is nagymértékű, de mégis volt valami kis csendes eső, addig a *Hortobágyon, ahol pedig ugyancsak elkelne, egy szem eső sem esett.* A legelő teljesen kiégett és mint értesülünk, a kihajtott jószág kilencven százalékát már haza is hajtották a gazdák.

— **Elvesztette arany karkötőjét Szánthó Ilona nyári egyetemi hallgató** a Páll sörözőtől az Arany Bikáig vezető úton. A becsületes megtaláló vigye a karkötőt a Nyári Egyetem titkárságára.

— **A nagyállomáson ismeretlen tolvaj ellopta** Gacsó Piroska Bodaszőlői lakos pénztárcáját minden pénzével és aktatáskáját ruhaneműekkel.

— **Kétkemencés üveggyárat helyeznek üzembe rövidesen Szelistye szatmármegyei községben,** hogy enyhítsék a palackhiányt, ami az erdélyi borvizek szállítását is megnehezíti. Az üveggyár napi 50 mázsa üveget tud gyártani.

— **Fiatalkorú tolvaj leány 1000 pengő értékű ruhaneműt lopott.** Dr Szabó Árpád egyetemi tanár, Vilmos császár-körút 26. szám alatti lakos feljelentést tett egy fiatalkorú tolvaj leány ellen, aki nagymennyiségű ágyneműt, ruhaneműt, fehérneműt, edényeket és gyermekjátékot lopott lakásából 1000 pengő körüli értékben. A rendőrség megindította az eljárást.

— **Az utóbbi időben az egyes szerb városok korzóin, szórakozóhelyein és kocsmáiban razziákat tartanak,** amely alkalmakkor az itt tartózkodókat, akik nem tudják munkahelyüket és munkájukat igazolni, kényszermunkára viszik. Igy most legutóbb a szerbiai Kladovo városból vittek nagyobb csoportot kényszermunkára. A szerb főváros lapjaiban, valamint a város falain hirdetmények jelentek meg, amelyekben felszólítják az 1923-ban született szerb ifjakat, hogy jelentkezzenek munkaszolgálatra.

— **Szinnyey Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter** csütörtökön meglátogatta a budapesti Hunnia filmgyár telepét.

— **A szabóiparosok közül azok,** akik a bélésáru utalványaikat még nem váltották ki, haladéktalanul, de legkésőbb három napon belül okvetlen váltsák ki. Debrecen és Vidéke Ipartestület.

— **Eddig kilenc középkori sírt tártak fel Kolozsvár főterén.** A vizsgálat során teljes bizonyossággal megállapították, hogy középkori temetkezésekről van szó.

— **Fürdés közben a Drávába fulladtak** Mészáros Imre és Horváth Vince fiatalemberek. A hideg vízben görcsöt kaptak és elmerültek. Holttestük még nem került elő.

— **Körmenden kerékpárt lopott egy fiatalember** és amikor egy csendőr igazolásra szólította fel, a lopott gépen menekült. A csendőr futva indult utána és elfogta izgalmas hajsza után.

* **Veszprémy kartellen kívüli** benzinkútnál motalkó P 1.02. Széchenyi-u. 3.

* **Orvosi hír.** Dr Fazakas Sándor egyetemi magántanár, szemorvos Kálvin-tér 14. szám alatt újból rendel.

* **Kocsmárosok és Italmérők Debrecen és Vidéke Ipartársulata** folyó hó 15-én, vasárnap délelőtt ½10 órakor rendkívüli fontos tárgysorozattal, hivatalos előadó urak részvételével tagértekezletet tart (Timár-utca 31. Hullaház). Minden tag feltétlen megjelenését saját érdekében kéri, úgyszintén a vidékieket is az elnökség.

— **A Dunába fulladt ismeretlen öngyilkos.** A hajnali órákban szolgálatot teljesítő budapesti mentőőrség loccsanásra figyelt fel, mire azonban a vízre kifutottak motorcsónakjukon, az öngyilkos testét elnyelték a hullámok. Hosszú ideig kutattak, de az öngyilkos nem került elő. A hídon megtalálták kabátját, belső zsebében Fischer Gábor 25 éves cipészsegéd nevére szóló könyvvel.

— **Érvénytelenített a bíróság egy 20.000 pengős biztosítást,** mert a biztosított elhallgatta betegségét. Egy budapesti vállalati igazgató feleségének tagadták a férje után járó 20.000 pengő kifizetését, mert kiderült, hogy az igazgató elhallgatta a biztosítás megkötésekor, hogy magas vérnyomása volt és éveken át kezelték az orvosok. Az igazgató ezzel megsértette a közlési kötelezettséget és így nem köteles a biztosító fizetni.

— **Anglia jelentős részét teljesen elzárják a látogatók elől.** Ezt a területet csupán különleges írásbeli engedéllyel szabad majd felkeresni. Járművek csupán bizonyos útvonalakon közlekedhetnek. Távcsövet és fényképezőgépet senkisem vihet magával.

— **Ok nélkül és feleslegesen ne panaszkodjunk** — hangoztatta Viczián István főispán Pest megye közigazgatási bizottsága ülésén. A jogos panaszok ügyében kivizsgálás után azonnal intézkednek, de vannak egyesek, akik tendenciával szítják az elégedetlenséget, ezek ellen a legnagyobb szigorral járnak el.

— **A vidéki házfelügyelők nagyváradi országos gyűlésén** a kapupénz és szemétpénz felemelését kérik a belügyminiszterhez intézett emlékiratban. A díjakat száz százalékkal kérik felemelni a vidéki házfelügyelők.

— **A becsületes megtaláló.** Hírt adtunk arról, hogy Kiss János törvényszéki altiszt, többgyermekes hadirokkantnak három kenyérjegyét elvesztette az utcán egyik gyermeke. A kenyérjegyet megtalálta Szikszay Sándor 60 éves családos kőműves, Hajnal-utca 3. szám alatti lakos és átadta Kiss Jánosnak a lakásán. Örömmel állapítjuk meg, hogy van még becsületes megtaláló, derék, tisztességes ember, aki nem akar jogtalan előnyt másik embertársa nélkülözése árán. Az utóbbi időben többen panaszolták élelmiszerjegyeik elvesztését, de ez az első eset, amikor becsületes ember kezébe került az elveszített kenyérjegy.

— **A cséplőgép eltörte** vontatás közben Alnók Juliánna 19 éves józsai leány ballábát a hajdúböszörményi határban. A leányt kórházba szállították. A vizsgálat megindult annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség.

— **A statusquo ante izraelita anyahitközség templomaiban az istentiszteletek rendje f. hó 13—20-ig:** Pénteken este a Deák Ferenc utcában 7.30, a Kápolnási utcában 7.40. Szombaton reggel mindkét templomban 7, délelőtt a Deák Ferenc utcában 10.30, délután a Kápolnási utcában 5.30 a Deák Ferenc utcában 6, este mindkét templomban 8.40. Köznap reggel mindkét templomban 6.30, este 8.10. Beszéd pénteken este és szombaton délelőtt, dr Schwartzkopf Miklós rabbi, a Deák Ferenc utcában. Rabbiság.

Verses üzenet a frontról

Kedves, megható hangú levelet hozott a tábori posta. Pálfi József honvéd, a K. 399 tábori postaszámról küld üzenetet versben hitvesének s kéri a DEBRECZEN szerkesztőségét, hogy közöljük le sorait. A meleg hitvesi szeretet szárnyán szálló rímes üzenetet az alábbiakban közöljük:

Kedves feleségem,
Imádott mindenem!
Szellő szárnyán küldöm
Hozzád-e levelem.
Le szeretném írni,
Szivemben mit érzek:
bele van égetve
örökre a képed.
Minden áldott este
nevedet sóhajtom
búcsúcsókod égve
érzi most is arcom.
Könnyfátyolon által
látlak olykor téged,
Szeretném életem
elküldeni néked,
szeretnék még soká
boldog lenni véled.
Nagyon messze járok
Vad, kietlen tájon.
Nem vagyok veszélyben,
nincs semmi hiányom.
Csupán egy hiányzik:
hogy nem látlak téged.
Éjjel-nappal szüntelen
elém idézlek,
Imádkozzatok majd
érettünk ti otthon,
győzelmet szerezzünk,
idekint a fronton.
Nem hallatszik itten
harangok búgása,
mert romokban hever
az Istennek háza.
A romhalmazok mind
az égbe kiáltnak
Istenfélő népek
szabadítót várnak.
Végzem a levelem
Hozzád visszavágyva
az Isten áldjon meg,
a — viszontlátásra.

Pálfi József honvéd, aki már két év óta teljesíti a magyar honvéd hazafias kötelességét az orosz hadszintéren **egy kéréssel fordul a debreceni társadalomhoz. Kéri, akinek módjában van, juttassa itthon maradt feleségét és gyermekét szerény egy szobakonyhás lakáshoz.** Feleségének, aki most albérleti szobában lakik, bútora pedig másnál van leraktározva, címe: **Pálfi Józsefné** Debrecen, Szarvas u. 3. sz.

Üzenetek a frontról

Soós Sándor honvéd a C. 220 tábori postaszámról üzeni szüleinek Balmazujvárosra, hogy egész séges, nincsen semmi baja. Kéri, gyakran irjanak. Szerető csókjait küldi.

Reszegi János tizedes a C. 220 tábori postaszámról üzeni Hajdúböszörményben és Hajdúnánáson lakó szüleinek, nagyapjának, s testvéreinek, rokonainak és hozzátartozóinak, hogy egészséges, ne aggódjanak miatta. Kéri, hogy a leveleket új címére, tehát a C. 220 tábori postaszámra küldjék. Sokszor csókol mindenkit.

Horváth Sándor honvéd az F. 323 tábori postaszámról üzeni Debrecenben lakó édesanyjának, menyasszonyának és hozzátartozóinak, hogy jól van, egészséges, ne aggódjanak érte. Volt munkatársait, ismeröseit üdvözli, hozzátartozóit csókolja. Levelet vár.

Dózsa József őrvezető az F. 323 tábori postaszámról üzeni szüleinek, testvéreinek, kedves feleségének és az összes jó ismerősöknek Tiszacsegére, hogy jól van, egészséges, nincsen semmi baja. Mindnyájukat nagyon sokszor csókolja és üdvözli, jó egészséget kiván és sok levelet vár.

Bakó Imre tizedes az L. 128 tábori postáról üzeni feleségének, édesanyjának, apósáéknak és kisfiának Debrecenbe, hogy jól van, csókol mindenkit. A DVSC futball-csapatát üdvözli.

— **Hirt adtunk arról,** hogy hirtelen meghalt Petrarkovits István Kazinczy-utcai lakos. A halál okának megállapítására boncolást rendeltek el. Megállapították, hogy a halált szívszélhüdés okozta.

— **A fodrász külön jogosítvány nélkül árusíthat pipere- és illatszereket** a kereskedelmi miniszter határozata értelmében.

— **Búzakazal rakása közben kerítésre zuhant** és a léc felnyársalta Papp István 32 éves gazdát.

A szép Nagy Csillát majdnem elfogták szép René helyett

Az elmúlt este érdekes eset történt az Arany Bika közelében. Nagy Csilla, a debreceni színház kedvence művésznője vacsora után hazafelé menet haladt a Ferenc József-úton, amikor egy izgatott férfi odasietett a szálloda előtt posztoló rendőrőrszemhez.

— Biztos úr — mondta lihegve a sietéstől —, **jöjjön azonnal, itt megy a Schrank likőrgyáros ügyének egyik szereplője, a szép René, legyen szíves igazoltatni...**

Azzal rámutatott Nagy Csillára, aki gyanútlanul bandukolt az úton. A rendőr végigpillantott a művésznőn, rémlett neki, hogy látta már valahol és nyugodtan azt válaszolta:

— Ugyan kérem, hogy mondhat ilyent... **Én ismerem, hiszen régen Debrecenben lakik az illető... Úgy emlékszem, művésznő...**

Mindhiába, az izgatott férfi ujjságot mutatott fel, melyben benne állt Csordás Gyuláné 19 éves barnahajú, feltűnően csinos, jóalakú, szép René néven ismert hölgynek a körözése és **csodálatos képpen a személyleírás feltűnően egyezett...**

A rendőr a férfi erősködésére kénytelen volt odamenni Nagy **Csillához és tisztelettel elnézést kérve, igazoltatni...**

Csillánk megszeppent, aztán táskájába nyult, **melyben azonban elegáns cigarettatárca, kozmetikai szerek és pénzen kívül egyetlen igazoló irás sem akadt...** De hogy is gondolhatta Csilla, hogy neki igazoló irásra legyen szüksége Debrecenben, ahol mindenki ismeri...

— **Ha tetszik, szívesen elénekelek néhány számomat személyazonosságom igazolására** — mondotta Nagy Csilla humoros oldaláról fogva fel a dolgot.

Erre azonban nem került sor, újabb rendőr került elő, aki mosolyogva igazolta Nagy Csillát. A feljelentő leforrázva távozott, de előbb töredelmesen bocsánatot kért a művésznőtől és megígérte, hogy a jövőben szorgalmasan fog színházba járni, nehogy hasonló blamázs érje.

Háromnapos ifjúsági táborkonferenciát tart a KIE Debrecenben

Áldásos hatásúnak igérkező háromnapos táborkonferenciát rendez a debreceni Keresztyén Ifjúsági Egyesület augusztus 12—15 napjain. A tábor színhelye a pallagi úton a vámház körüli erdő. Már eddig mintegy félszáz ifjú érkezett meg Debrecenbe, a KIE központi helyiségébe, ahol eligazították az ország távoli részeiből is érkezett fiúkat.

Tegnap délben megérkezett **Pógyor István,** a KIE nemzeti titkár, a Nemzeti Szövetség képviseletében. Az állomáson őt és a többi vendégeket s előadókat nagy szeretettel fogadták a KIE debreceni vezetői és tagjai.

A konferencia tegnap este 9 órakor kezdődött megnyitó áhitattal, melyet **Pógyor István** tartott. Pénteken olyan előadások hangzanak el, melyek az ifjak életbevágóan fontos kérdéseivel foglalkoznak. A konferencia nagy értéke és áldásos hatása abban várható, hogy az előadásokat hozzászólások követik és nagyon sok falusi gazda ifjú jött el, — hogy megerősödve a KIE eszmében, elvigye otthonába az igazság világító erejét.

A konferencia kiváló előadói között vannak vitéz dr. Csia Lajos orvos, Jeney László ref. lelkész, Vajda Mária, dr. Szabó Mihály királyi táblai elnöki titkár és ifj. Nagy István ref. s. lelkész.

— **Ősszel megnyitják Budapesten a KIE nyolcemeletes Teleki Pál székházát.** A székház gondolatát néhai Teleki miniszterelnök karolta fel s most hálából nevéről nevezték el.

— **Finnországban felemelik a kenyérfejadagot augusztus** 16-tól napi 50 grammal. Igy a fejadag ismét napi 250 gramm lesz

Kesely az én lovam lába

Kesely az én lovam lába
Mind a négy,
Meg is nézi éjjel, nappal
Hova lép.
Nézze is meg, hisz magam is
Azt teszem,
Nem kell a csók, ha nem adják
Szívesen.

Kesely az én lovam lába
Mind a négy,
Rugóskedvű nem nézi már,
Hova lép,
Beleroban sárba, vízbe,
A szegény,
Mintha tudná, milyen árva
Lettem én.

Polgár Gyula.

A közönség szava

„Debrecen-fürdőváros"

— Hozzászólás —

Örömmel olvastam a városi fürdőről írt közleményüket.

Legyen szabad ehhez nekem is hozzászólni.

Hosszú évek során át figyelem a strandfürdő túlzsúfoltságát, a fürdő már felépítésekor sem felelt meg nagyság tekintetében egy százharmincezer lakosú városnak. Kevés a kabin, nincsen elegendő vetkező, illetve szekrény, kevés a kabinosok száma.

Ezeken úgy lehetne segíteni, hogy a kabinokra emeletet kellene építtetni, a szekrényeket 1500-2000-rel szaporítani.

A visszatért felvidéki városokban, többek között Ungváron is van ilyen emeletes, pompás, modern kabinépület.

A túlzsúfoltságon — hogy ne nering módjára legyünk összezsúfolva a medencében — akként lehetne segíteni, hogy szombaton és vasárnap mindkét medencében langyos víz legyen, a forró vizet az azt kereső közönség a többi napokon használhatná, hiszen a forró medencében elenyésző a közönség száma.

Nagyon káros az is, hogy a közönség ellepi a lejáratokat, sőt körülüli a medencéket. A lépcsőket a legnagyobb szigorral szabadon kellene hagyatni.

Hibának láthatjuk — különösen a fiatalság egy részétől —, hogy többen összekapcsolódva lökik a fürdőzőket jobbra-balra, a hancurozás annyira megy, hogy szájunkba kapunk kellemetlen ízű vizet.

A tizenöt éven aluliakat egy külön részen kellene elválasztani a többi fürdőzőtől és ezt is szigorúan ellenőrizni, elvégre Debrecen közönsége hüsülni megy a strandra és nem lehet tovább nézni a sok apró kellemetlenséget.

Az itt felsoroltakat sürgősen orvosolni kellene, természetesen a kabin- és szekrénybővítés az idő rövidsége miatt csak a jövő évi fürdőidényre vár teljes kielégítést.

Gárdos József.

— **A vallás- és közoktatásügyi miniszter a Horthy Miklós ösztöndíj alapból a folyó 1943—44. tanévre a megüresedett egyenként évi 200, 400, 800 pengős összegű Horthy Miklós ösztöndíjra pályázatot hirdet. A pályázat határideje 1943 évi október 1.** A pályázat az illetékes iskolai, intézeti és főiskolai igazgatóságokhoz, egyetemi kari dékáni hivatalban stb átvehető pályázati kérvény úrlapokon történik s ezeknél a hatóságoknál adandó be.

— **Túrista-vacsorát** rendezünk folyó hó 17-én este 7 órakor a nagyerdei lövöldében, melyre jelentkezéseket szombaton délig fogad el a titkár és a pénztáros. Vacsora — megfelelő váltójegyek ellenében — kb. 4 pengő. Csak előzetesen jelentkezettekre tudunk számítani.

— **Istentiszteletek az orth. izr. templomban.** Pénteken délután 7.45, szombaton délelőtt 8, délután 5.45 órakor. Szombat kezdete 7.35 kimenetele 8.45 órakor

Gyászrovat

Id. Makoldi Mihály nyug. m. kir. állatorvos 71 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután 5 órakor lesz a köztemető díszravatalozó termeből. Lakás: Kossuth-utca 32. Dankó temetkezés.

Rácz György nyug. fogházőr 85 éves korában elhunyt. Temetése pénteken 5 órakor lesz a 3-as ravatalozó teremből. Lakás: Mikepércsi-út 68. Gebauer rendezi.

Imre Irénke Piroska 8 hónapos korában elhunyt. Temetése pénteken délután 4 órakor lesz a köztemető IV. ravatalozó termeből. Dankó temetkezés.

Özv. Halmy Gyuláné volt özv. Papp Endréné Iványi Mária 66. évében elhunyt. Temetése szombaton délután 5 órakor lesz a köztemető díszravatalozójából. Lakás: Piac-utca 30. Temetését Bartha vállalata végzi.

—ooOoo—

Bakóczi Endre hajdúböszörményi ref. lelkész meghalt

Mint részvéttel értesülünk, **Bakóczi Endre** hajdúböszörményi ref. vezető lelkész, megyebizottsági tag élete 71. évében elhunyt. Bakóczi Endre a református lelkészi karnak egyik legkiválóbb tagja volt, Hajdúböszörményben hosszú időn át teljesített lelkészi szolgálata révén nagy tiszteletnek örvendett.

Halálát gyermekei, testvérei, számos unoka, kiterjedt rokonság, közte a nagyszámú debreceni Bakóczi-család igaz részvéttel gyászolják.

Temetése augusztus hó 4-én délután Hajdúböszörményben lesz régebben elhalt neje és gyermekei mellé.

Felhivás a fűszerkereskedőkhöz

Elnökségünkhöz érkezett figyelmeztetés alapján a tájékozatlanság eloszlatása céljából közlöm úgy az egyesületi, mint a Baross Szövetség fűszerszakosztálya tagjaival a jelenleg érvényben lévő burgonyaárakat szigorú betartás céljából.

Termelői ár 100 kg-ként:
Ella 24 P.
Gülbaba 28 P.
Fogyasztói ár:
Ella 28 P.
Gülbaba 32 P.

A mindenkori fogyasztói árak a Rákóczi-utcai piac hirdető tábláján ki vannak írva. Ennek betartása minden kereskedőre a fennálló törvényes rendelkezések értelmében kötelező.

Nyomatékosan felhivom erre tagjaink figyelmét.

A hatóság az árak betartását ellenőrizteti és mindazokkal szemben, akik azt túllépik, az árdrágítási eljárást folyamatba teszi. Az Egyesület és Szakosztály elnöke.

Salakházak épülnek Miskolc környékén

Miskolcon a közelmultban B. Halmi István találmánya révén bevezették a salakból való építést. Miskolcon és környékén: Diósgyőrben, Perecesen és Ózdon ugyanis hatalmas mennyiségben, hegyszámra található a kohók melléktermékeként és eddig teljesen kihasználatlanul gyült halomba. Most az új találmány révén már fel is építették az első házakat és nagyszerűen bevált az építési pótanyag. A felépített házak gyorsabban átmelegednek, kevesebb tüzelőanyagot fogyasztanak, mint a téglaházak. A feltaláló most a földtéglával kísérletezik és találmányai kapcsán kifejtette, hogy egyes pótanyagok — különösen az építészetben — a háború után is megmaradnak használatban. A vasgyári salak például karbidmésszel keverve olyan téglaanyagot ad, mely minőségben értékben túltesz a szabványtégla értékén.

Haranghy Jenő a Hortobágyon

Egész sereg képet festett.

Haranghy Jenő, az Országos Iparművészeti Főiskola tanára, a kiváló festőművész, tíz nap óta a Hortobágyon tartózkodik családjával. Haranghy Jenő ez idő alatt több képet festett és igen sok rajzot és vázlatot készített. Az a terve hogy az őszi tárlaton külön „hortobágyi teremben" állítja ki képeit, melyek a nagy magyar puszta szépségeit örökítik meg.

Panaszok a jég házhozszállítása körül

A jégszállítás körül felmerült panaszokat az illetékes városi szervek megvizsgálták és megállapításaikról a következő közlést adták ki:

A jégszállítás körül a forró nyári napokon minden évben megismétlődnek a panaszok. E kifogások a mostani meleg napokon felfokozódtak, azon természetes oknál fogva, mert a jégrendelések a multhoz képest ugrásszerűen felemelkedtek, viszont a fuvarozási lehetőségek megnehezültek. A teherautókkal való szállítás lehetetlenné vált, a lófogatokkal való szállítás pedig közismert okok miatt lassúvá és körülményessé vált.

Az állandó jégvásárlók kiszolgálása azonban még a mostani nehéz fuvarozási viszonyok mellett is kielégítőleg folyik. Élelmezési üzemek és vállalkozók részéről orvoslatlan panasz nem érkezett.

A jégszállítási vállalkozás azonban még rendes viszonyok között sem tud berendezkedni a forró napokon ötletszerűen telefonon leadott jégrendelések kifogástalan leszállítására. Ha holnap hűvösebb idő van, akkor ötszáz táblával kisebb a jégigénylés, viszont, ha holnapután ismét meleg van, a szükséglet ötszáz táblával emelkedik — még hozzá legnagyobb részt féltáblás rendelésekkel, ami ezer rendelő kiszolgálását jelenti. Aki ismeri a fuvarozásra elősirt árszabásokat és a takarmányozási nehézségeket, az nagyon jól tudhatja, hogy annak keretén belül nem lehet elsőrendű és kitűnő szállítást végeztetni.

Még inkább kivihetetlen, hogy mind a 2000 vevő reggel 7 órakor kapja meg a rendelt jeget. A hírlapokban megjelent cikk az egyik mondatban kifogásolja, hogy egy-egy háznál siet a jegeskocsi és nem hajlandó huzamos ideig várakozni, a másik mondatban meg arról panaszkodik, hogy későn érkezik. Olyat kíván, amit rendes viszonyok közt sem lehet teljesíteni.

Aki súlyt helyez arra, hogy az általa rendelt jeget a neki alkalmas időben kapja meg, forduljon egy hozzá közel eső vendéglőshöz, fűszereshez, vagy henteshez, hogy az ő számára szükséges jeget is vegye át. Ezt a jeget aztán a neki megfelelő időben szállítja haza.

A jéghordó gyerekek magatartását illetően a hírlapok útján közöltetett, hogy minden jegeskocsisnál panaszkönyv van. A panaszokat abba kellene beírni, hogy az kivizsgálható és orvosolható legyen. Általánosságban tartott panasz alapján nincs lehetőség arra, hogy a szolgálatra nem való egyének eltávolíttassanak.

Kétségtelen, hogy a közismert okok miatt a jég minősége sem olyan, mint rendes viszonyok között. Lazább minőségű és törékeny. A jégszállítóknak azonban a rendelt mennyiséget ki kell adni. Hiányos kiszolgálás esetén a panaszkönyvbe bejegyzésnek van helye.

——ooOoo——

— **Máramarossziget és környékére,** valamint Rónaszékre tervezünk 8 napos kirándulást augusztus 19-én indulva. Vasúti és szállásköltség kb. 40 pengő. Étkezés hátizsákból. Jelentkezni lehet erre a túrára legkésőbb kedden estig a pénztárosnál.

— Néhány percre távozott el lakását nyitva hagyta Molnár Kálmánné Vágóhíd-utca 2. szám alatti lakos. Ismeretlen tettes távollétében alatt az asztalról ellopta Thelgyártmányú, 200 pengő értékű karóráját.

— **Megmérgezte magát Strauss** Ilona 24 éves budapesti iparművésznő. Az egyik Andrássy-úti kávéházban nagymennyiségű mérget vett be és rosszul lett. A Rókus kórházba szállitották. Állapota súlyos.

KÖZGAZDASÁG

Nem jelenti a jószágállomány megmentését a nyári erdei legeltetés részbeni engedélyezése

Mint ismeretes — erről hivatalos hirdetmény jelent meg — a város megengedte, hogy a Hortobágy pusztán tapasztalt aszályra tekintettel, az ötvenes gulyákban kihajtott törzskönyvezett teheneket további legeltetés végett a város erdőségei lehessen áthajtani.

A gazdaközönség köréből több érdeklődés történt, hogy valóban **csak a törzskönyvezett tehenekre vonatkozik-e a rendelkezés.** Illetékes helyen érdeklődtünk és azt a választ kaptuk, hogy valóban csak azokra vonatkozik és a hirdetménynek az a kitétele, mely szerint a legelőbér a szarvasmarhák után fizetendő, úgy értelmezik, hogy például a szopós borjak után nem kell a 1 pengőt fizetni. Szóval ellentmondás nincs a két kitétel között mert ez esetben szarvasmarha alatt csak törzskönyvezett tehenet kell érteni.

A gazdaközönség körében nem keltett megelégedést a rendelkezés. Többet vártak volna. A rendelkezést egyáltalán nem lehet szociálisnak nevezni, mert nem elsősorban a kisgazdákat segíti. Az ötvenes gulyákban ugyanis jobbára nagygazdák jószágai vannak. Különben is megvilágítja a helyzetet és szembetünővé teszi az aránytalanságot az a tény, hogy a Hortobágyra körülbelül 3300 tehenet hajtottak ki és ebből legfeljebb csak 900—1000 juthat az erdei legelőre.

A kisebb gazdáknak nem igen van törzskönyvezett tehenük, — ezek elesnek a kedvezménytől éppenúgy, mint a többi szarvasmarha, a tinó, az üsző, amelyek ugyancsak megsinylették a kiégett legelőket s amelyeket gazdáik kénytelenek voltak hazahajtani a Hortobágyról.

Különösen hat ez esetben, hogy **miért csak a törzskönyvezett teheneket részesítik az erdei legeltetés előnyeiben. Most nem tenyésztési érdekről van szó, — hanem arról, hogy a nemzeti vagyont képező állatállományt teljes egészében mentsék meg a pusztulástól.** A Hortobágyon, a legelő kisülése folytán kiszorult többezer jószágból csupán annak egy töredéke juthat rendesebb legelőhöz, tehát **ez nem jelenti a kérdés megoldását.**

A helyes megoldás egyedül az, hogy a Hortobágyon legelő minden jószágát a gazda abba az erdőrészbe hajthassa, ahova jogosult.

Ujabb rendelet a kenyérgabonáról

A hivatalos lap közli a közellátásügyi miniszter körrendeletét valamennyi közellátási kormánybiztosnak, közellátási felügyelőségnek, községi elöljáróságnak és polgármesternek a kenyérgabona kiutalása tárgyában.

A rendelet szerint az erdő- és tógazdaságokban alkalmazott szegődményes (konvenciós) cselédek, valamint szántóföldi és szőlőgazdaságban alkalmazott szegődményes cselédek és idény (sommás) munkások, továbbá szőlőjének megművelésében testi munkával rendszeresen résztvevő, más kereseti forrással nem rendelkező szőlőbirtokos részére — kérelemre — e körrendelet rendelkezéseinek korlátai között kenyérgabonát lehet kiutalni abban az esetben, ha a munkaadó, illetőleg a szőlőbirtokos a természetbeni munkabér címén kiadandó, illetőleg szükségletének fedezésére szolgáló kenyérgabonát nem termelte meg.

A rendelet ezután részletesen intézkedik a kiutalás igénylésénél és kiutalásnál alkalmazandó eljárásról. A konvenciós cseléd kenyérgabonaszükségletére a cseléd és a háztartásához tartozó, külön kenyérgabonakeresettel nem bíró öt személy után fejenkint legfeljebb 240 kiló, a hatodik és minden további külön kenyérgabona keresettel nem bíró személy után pedig fejenkint 200 kiló kenyérgabona utalható ki. Az idény (sommás) munkások kenyérgabonaszükségletére a munkaszerződésben megállapított időre — legfeljebb azonban öt hónapra — havonkint 200 métermázsa kenyérgabonát lehet kiutalni.

Fegyelmi bíróság fog működni iparosok és kereskedők ügyeiben a Kamaránál

Felülvizsgálják a bornagykereskedők tevékenységét és üzletvitelét. Felemelték az üvegkontingenst, biztosították a hegesztéshez a karbidot

Dr **Radó Rezső** kamarai miniszteri biztos fontos tárgyalásokban vett részt a kereskedelmi miniszteriumban és az anyaghivatalban, ahol a kereskedőket és iparosokat érintő kérdésekben emelt szót.

Egyik legfontosabb eredménye Radó Rezső és Varga Lajos kamarai titkár budapesti tárgyalásainak, hogy **az anyagellátást megjavítják és meggyorsítják.** Radó Rezső elérte, hogy erre a hónapra több üveget kapunk, mint eddig a két előző hónapban együtt, amennyit kiutaltak. Az anyaghivatal az üveget már a közeli napokban leküldi.

Csakhamar kiutalják a szigetelőlemezt és az asztalasok részére az enyvezett falemezt. Nagyjelentőségű eredmény, hogy **a vasipar részére a hegesztéshez nélkülözhetetlen karbidot sikerült Radó főtitkárnak biztosítania.** A kiutalás már folyamatban van.

Messzemenő jelentőséggel bír az a miniszteri rendelet, mely **előírja a kamarának, hogy a bornagykereskedők üzletvitelét, tevékenységét vizsgálja felül és az eredményről tegyen jelentést.** A kamara szakértőket kap a minisztertől a vizsgálatok lefolytatására.

Lényeges változtatást jelent az a tárgyalási eredmény, amely szerint **a kamara kebelében iparosok és kereskedők ügyeiben fegyelmi bírósági szervezet kezdi meg a működését.** Tulajdonképpen ez a szervezet eddig is megvolt, de nem működött, most azonban a miniszter rendelettervezetet készít az élénkebb kamarai bírósági tevékenységről és ezt a tervet véleményezés végett leküldik a kamarához. A régi szerv területét lényegesen kibővíti az új rendelet.

—ooOoo—

Szilvatermés árverés

Debrecen sz. kir. város közúti alap tulajdonát képező szováti th. út mentén ültetett szilvafák termése a helyszínen árverésen folyó hó 18-án 10 órai kezdettel el lesz adva. A vevő tartozik a vételárat azonnal kifizetni. A gyümölcs megőrzéséről a vevő tartozik gondoskodni, azt leszedni és elszállítani.

A burgonya új ára. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés augusztus 9-től kezdve további intézkedésig a termelőknek Budapest paritásban nyári rózsa és Gülbaba burgonyáért q-ként 26, Ella és sárga burgonyáért q-ként 22 pengőt fizet feladóállomáson vagonba vagy hajóba rakva.

Hirdetmény. Közli a városi elsőfokú közigazgatási hatóság az érdekeltekkel, hogy Mikepércs község elöljáróságánál az 1943. évi termésű rétiszéna igénybevétele tárgyában készített kivetési kimutatás 1943. évi augusztus hó 5-től nyolcnapi közszemlére ki van téve s a hivatalos órák alatt a községi elöljáróságnál az érdekeltek megtekinthetik.

SPORT

A DVSC Raabot játszatja összekötőben Szatmáron

A DVSC a bajnoki küzdelmek előtt utolsó erőpróbaként könnyű mérkőzést játszik vasárnap Szatmárnémetiben. A csapat vasárnap reggel utazik el és a mérkőzésen már szóhoz jut Raab is, az új szerzemény, aki ma érkezik Debrecenbe. A DVSC valószínűleg Nagy Mihály, Csokai, B. Nagy, Orosz, Nagy II. vagy Tisza, Mester, Zilahy, Szabó, Raab Szilágyi, Serfőző, Sidlik, vagy Ille összeállításban játszik. A Szatmári Törekvés néhány más egyesületből erősíti meg csapatát erre a mérkőzésre. A DVSC-t Móré János edző és Kántor Ferenc ügyvezető kiséri el Szatmárnémetibe.

Bereczel megszakadtak a tárgyalások. A DVSC vezetősége kijelentette, hogy a népszerű „Csicsó"-val, akit a Kaposvári Turul most szabaddá tett, tárgyalásokat kezdtek; azonban olyan anyagi nehézségek merültek fel, melyek lehetetlenné tették, hogy ezek a tárgyalások eredményre vezessenek. Berecz valószínűleg az SK Rusj-hoz megy, ahova játékosnak és edzőnek hívják.

Béres jön, Kálmán megy. A DVSC visszavette Bérest, akit a mult idényben kölcsönadott az Ungvári AC-nak. Kálmánt, a DVSC II. kitünő fedezetjátékosát pedig átadta a Nagyváradi MÁV csapatának. Kálmán egyik legtehetségesebb játékosa volt a DVSC utánpótlásnak, akire szüség lett volna az NB III. küzdelmekben is. Mindenesetre kár, — hogy a végleg Püspökladányba került Gere után már a második tehetséges, fiatal fedezetjátékos megy el a DVSC-ből.

A DVSC II. NB III-as csapata vasárnap valószínűleg Érmihályfalván játszik barátságos mérkőzést.

Szilárdot, a DVSC nagytechnikájú jobszélsőjét, a Marosvásárhelyi SE akarja megszerezni. Értesülésünk szerint a DVSC vezetősége nem gördít akadályt Szilárd távozása elé.

A felsőtiszai kerület amatőrbajnokságának sorsolása a napokban lesz.

A szombatesti Ferencváros—Gamma Szent István Kupa mérkőzést Palásti, az ismert kitünő játékvezető vezeti. A mérkőzés győztese 19-én az Ujpest együttese ellen játszik döntőt a Kupáért. Jóslatunk szerint a Ferencváros 3:1-re győz a Gamma ellen.

Negyedi Ferenc, az ET elnöke lemondott. A lemondást az MLSZ elfogadta és valószínűleg Senkey Imre lesz az új elnök. Negyedi Ferenc azért mondott le, mert az Edzők Testületének csak az lehet az elnöke, akinek edző oklevele van. Negyedi Ferenc egészségi állapota miatt nem végezheti el az edzői tanfolyamot és eddig is csak a legfelsőbb sporthatóság engedélye alapján volt az ET elnöke.

Elhárult a Szent István Kupa mérkőzések megtartásának akadálya. Mivel az idő rövidsége és anyaghiány miatt a szükséges, építéseket nem lehet megoldani, a rendőrség és a rendezőség számát felemelik százhússzal, hogy megakadályozzák a közönség behatolását a pályára. A legjobb megoldást azonban a JT nyujthatja, ha a hátralevő két esti mérkőzés bíróját nem a „botrány játékvezetők" sorából jelöli ki.

Teleki Pált, a Bocskai legendás nagynevű labdarugóját, az Északi Kerület edzőjét azonnali hatállyal felmentette az MLSZ kerületi edzői tisztsége alól.

A Ferencváros—Gamma Szent István Kupa mérkőzés elmarad, ha az Elektromos nem különíti el pályájának nézőterét a játéktértől. Az OSK átiratot intézett az MLSZ-hez, melyben utasítja az elnökséget arra, hogy azonnal intézkedjen, hogy a közönség az Elektromos sporttelepén a játéktérre ne juthasson be.

— Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a pálya kerítésén túl, körben háromsoros lócasor helyezkedett el s ez volt a korzóülés. Innen a játéktér két méternyire sem volt, úgyhogy a közönség minden további nélkül akadálytalanul jutott be a pályára. Az OSK átírata ezt tovább nem engedi, hogy így legyen, s ha azonnal nem történik intézkedés, a szombatesti mérkőzést nem lehet lejátszani. Az ügyben a mai nap várható döntés.

*

Egységes helyárakat terveznek az NB I. mérkőzésekre országosan. Debrecenben nem örülnének ennek, ha életbelépne, mert a debreceni labdarugómérkőzések helyárai jóval alatta vannak a fővárosinak.

Székely Árpád, a debreceni BSZKRT—DVSC s a győri ETO. BSZKRT botrányba fulladt mérkőzés „hőse" vezette az Ujpest—NAC mérkőzést és a NAC is panaszkodik a második félidő 43. percében meg nem adott, teljesen szabályos gólja miatt. Mi csak azt nem értjük, hogy a győri mérkőzés után a JT hogyan küldhette ki Székely Árpádot olyan nagy mérkőzés vezetésére mint a NAC—Ujpest Szent István kupadöntő.

A DVSC NB I. csapata a li csapat ellen tartotta meg kétkapus edzőmérkőzését. A csapat erőnléte javulóban van, a támadósor lövőkészségével azonban még mindig baj van. Végeredményben a DVSC I csapata 4:1 arányban győzte le a DVSC II-t, Sidlik 2, Szabó és Szilágyi góljaival, míg a DVSC II. egyetlen gólját Szilárd lőtte, akinek ez volt a búcsúedzése a DVSC-ben.

A DVSC ökölvivő szakosztálya közölte lapunkkal, hogy a DVSC—Kolozsvári MAV ökölvívó mérkőzés helyes végeredménye 8:8 arányú döntetlen. Az eredmény tévesen jelent meg a sajtóban (10:6 K. MÁV javára). A DVSC győzelmeit Darai, Vécsei és Gedeon szerezték, míg Veres és Farkas döntetlenül végzett. Dobó, Eperjessy és Nagy pedig vereséget szenvedtek.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGÁNNYOMOZÓ

GÁLOCSY legrégibb magánnyomozó megfigyelései, nyomozásai diszkrétek, eredményesek. Zöldfa u. 3. szám Telefon: 28-72. 931 9. 3.

JÁNOSSY magánnyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel, Virág u. 21, telefon: 23-78. 54—764 11. 9

LEVELEZÉS

CILIKÉM! Hazajöttem. Lapodnak megörült m. Cipő nincs. Anyag van. Anyuka írt. Várnak. Itthon üres a ház — nélkületek. Viszontlátásig Ronival, csókol A. 51—1420

Alkalmazást nyer férfi vegyes

UJSÁGKÉZBESITŐT lehetőleg kerékpárral, a vágóhíd környékére —, azonnal felvesz a kiadóhivatal. Jelentkezés reggel 8-ig, vagy délután 4 órától. 2—1471

DIÁKOK könnyebb munkára felvétetnek — Péterfia 40. 2—1239

FODRÁSZ segédet állandó munkára felveszek, József kir. herceg u. 24. 2—1242

GAZDASÁGI ÁLLÁS

GAZDASÁGI cselédet keresek bentkosztra közeli tanyára. Jelentkezni lehet MÁV Kolónia 17. 26—795 vv

TEHENÉSZT azonnali belépésre keresek, Bor nemissza u. 14 26—1540

HÁZMESTERI ÁLLÁS

HÁZMESTERPÁRT felveszek, szoba, konyhás lakásba, Széchenyi u. 92. sz. 29—1518

IPARI

KISEGITŐ borbélysegédet mags fizetéssel felveszek Rácz, Budai Ézsaiás-utca 44. 33—1099

CUKRÁSZ segéd felvétetik. Cím a kiadóban. 35—1539

KONFEKCIÓ szabóságba kézimunkás felvétetik, Árpád-tér 10. 33—1235

EGY kovácssegédet felveszek, Nyugati u. 28. Adlovits. 33—1527

FODRÁSZ segéd állandó munkára felvétetik, Lusztig, Pásti u. 2. 33—1528

TANULÓ FIU

FODRÁSZ tanulót fizetéssel felvesz Kiss Antal, Eötvös u. 64. 64—1233

KIFUTÓ FIU

KIFUTÓ fiú felvétetik, Csemete u. 20. 49—1535

15—16 ÉVES fiú, kifutónak és kiszolgáláshoz koszt és fizetésre felvétetik. Hajdúlaktanya, — kantin. 49—1520

ÜGYES fiút kifutónak felvesz Nagy József szücsmester Szent Anna u. 3. sz. 49—1508

Alkalmazást nyer nő vegyes 4

GYAKORLOTT és tanulólányokat, zacskóragasztani felvesz Albert, Erzsébet u. 48. 4—1212

IPARI nő

HÖLGYFODRÁSZ segédlányt, magas fizetéssel alkalmaz Kiss Antal, Eötvös u. 64. 35—1232

HÖLGYFODRÁSZ kisasszonyt azonnalra felveszek, Pelles András, Iparkamara. 35—1236

TANULÓ LEÁNY

HÖLGYFODRÁSZ tanulóleányt, fiút felvesz Bíró Kálmán fodrász, Piac u. 58. 63—1231

TANULÓT, jó családból azonnal felvesz fizetéssel „Tildi" női divatszalon Rákóczi u. 11. 63—1519

Háztartási alkalmazott MINDENES

FŐZNI tudó mindenest keresek azonnalra, kis családhoz. Cím: Poroszlay út 14 sz. 30—1190

MEGBIZHATÓ mindenesleányt keresek H-Szoboszlóra, ki üzletben is segédkezhet. Cím a kiadóban 30—1493

MEGBIZHATÓ mindenesleányt felvesz. — Borsy, Werbőczy u. 4. sz I. em. 7. 30—1537

SZAKÁCSNŐ

TIZENÖTÖDIKÉTŐL elmennék főzönőnek, csakis úri helyre. Címet kérem a kiadóba „Főzönő" jeligére leadni. 59—1522

DIÉTÁS szakácsnő felvétetik, Auguszta szanatórium. 59—1530

SZOBALÁNY

SZOBALÁNY felvétetik 15-ére két személyhez, hol szakácsnő is van. Jelentkezhet: Hunyadi u. 16. 60—1541

MINDENES szobalányt keresek, Simonyi út 29. sz. 60—1543

MEGBIZHATÓ perfekt szobalányt keresek, Hatvan u. 6. II. 6. 60—1234

BEJÁRÓNŐ

BEJÁRÓNŐT délelöttre esetleg délutánra azonnal felveszek, Vörösmarty u. 19. 8—1526

MINDENES bejárónő felvétetik, Ajtó u. 21. sz alatt. 8—1240

ALKALMAZÁST KERES nő

JÓCSALÁDBÓL való leány házvezetönönek hosszú bizonyítvánnyal ajánlkozik. Cím a kiadóban. 3—1517

MAGÁNOS úrhoz, vagy fiatal párhoz házvezetönönek elmenne hosszú bizonyítvánnyal Dombi Károlyné, Vivgkedvü Mihály 29. 3—1511

ÜZLETI AJÁNLAT

SIRKÖVEK, műköből és terméskőből, mészsalak gyümölcsösök részére és pirossalak, kerti utakra kaphatók a debreceni műkögyárnál, Fürdő u. 2. sz. 67—279 vv.

CIÁNOZTASSON Csala ciánozó vállalattal. Lakásvizsgálások felelősséggel. Rákóczi u. 9., telefon: 14-27. szám 67—269 10. 13.

HASZNÁLT órakat veszek, javítok, eladok. — Schiffmann Vendég u. 7 kisállomásnál. 1792 1. 3.

SZORME bundákat javítok, alakítok, festek. Veszek, eladok. Kóváry szücsmester, püspöki palota 1. 31. 593 1. 31

CIÁNOZ vizsgál, zsizsiktelenít felelősséggel Kiss, Méliusz-tér 7 Telefon: 14-30. veréstemplomnál. 606 11 4.

ÜZLETI KERESLET

GYÜMÖLCSÖT napi áron vásárol Szaplonczayné konzervüzem Acél u. 9. 66—1580 9 13

TOLLAT legmagasabb napiárban vesz Hangya tollgyütő telep, József kir. herceg u. 71. 66—1428

OKTATÁS

DR NAMÉNYINÉ gyorsíróiskolájában, gépíróiskolájában állandó tanfolyamkezdés. Batthyány u. 1. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Debreceni tankerületi királyi főigazgatói engedély száma: 6475/1941 —42. 785 9. 26.

TÁRS

ÖSKERESZTYÉN komoly, nagyjövedelmü üzlet társat keres, vagy örökáron átadó. Nagytőkésekkel tárgyalunk. Zöldfa u. 3. 61—1538

ÉKSZER ARANY, EZUST

ARANYAT, ezüstöt és brilliánsat napi árban vesz Szelecsényi óra- és ékszerkereskedő, Sas u 2. sz. 1856 8. 25.

MIELŐTT arany, ezust, brilliáns ékszerét eladja, mutassa meg Szelecsényi óra- és ékszerkereskedőnek. Sas u. 2. 1857 8. 25

AUTÓ, MOTOR, KERÉKPÁR GÉP

PRIMA állapotban levő ötszázas motorkerékpár új gumikkal eladó. Eötvös u. 14. 7—714

PORSZIVÓ, gramofon, lemezek vétele, kölcsönzése, veszek motort, kerékpárt, varógépet, Soltész, Kálvin-tér 2. 7—144 10. 31.

MTOORKERÉKPÁRT oldalkocsival bérfuvarozásra keresek. Telefon 27-60. Faforgalmi. 7—1542

VASESZTERGA padot, marógépet, osztó fejet, s hengercsiszolót, szerszámgépet, varrógépet, kerékpárt, gramofont veszek, javítok. Király, Royal épület. 7—1237

HANGSZER

JÓHANGU rövid zongorát keresek megvételre. Ajánlatokat „Zongora" jeligére a kiadóba kérek. 28—394

ZONGORA hangolási munkát, kitünő képzettséggel vállalok Vargyas Nap u. 17. vidéken is. 28—624 5. 3.

BÚTOR

NINCSEN fényes kirakatunk, bútort olcsón adunk, Piac u. 71. szám, udvarban, Brilliné. 9—1381 10. 4

HÁLÓSZOBÁK, íróasztalok, egyéb bútorok, olcsó áron, Eötvös u. 66. bútorüzletbe. 9—1428 8. 27

MODERN háló és konyhaberendezések állandóan raktáron. Megrendeléseket vállalok, pontosan szállítok, Ujfalussy Sándor, Bethlen u. 56. 9—1470 9. 11

HASZNÁLT bútorokat irodaberendezést, wertheimkasszát, üzletberendezést magas áron veszek. Verő, Csapó u. 10 sz. 9. 10. 1971

KOMBINÁLT szoba és hálószoba bútor eladó. Nap u. 15. 9—1230

GYERMEK vaságy sodronnyal, matraccal — hangszórófal, álló lámpa ernyő, Sinay Miklós u. 31. sz. 9—1229

ÁTADÓ ÜZLET, VENDÉGLŐ

ÁTADÓ 48 éve fennálló forgalmas füszerüzlet, italméréssel együtt, betegség végett. Cím a kiadóban. 6—1532

KATONAI bevonulás miatt azonnal átadó egy üzlet vendéglő. Cím a kiadóban. 6—1515

KIADÓ ÜZLET, MŰHELY, RAKTÁR

SZÁRAZ nagyobb raktárhelyiséget keresünk esetleg több részletben, 8—10 vagon csomagolt száraz árú raktározására. Ajánlatokat „Nagyvállalati raktár" jeligére kérjük a kiadóhivatalba leadni. vv 41—679

LAKÁSCSERE

KETTŐSZOBÁS régi bérü, minden komforttal (víz, gáz bent) és teljes kényelemmel ellátott lakásomat elcserélném ugyancsak kerti három, vagy 4 szobás, komfortos lakással. Cím a kiadóban 1462 vv

ELCSERÉLNÉM kettőszobás komfortos lakásomat, 3—4 szobás, komfortossal. Érdeklödni :Piac u. 32. bútor üzlet. 53—774

KÖZPONTBAN egyszoba, előszoba, konyhás régibérü lakásom elcserélném háromszobás, s komfortossal, lehet villa lakás is. Kigyó u. 53. füszerüzlet 53—1429

LAKÁST KERES

SZEPTEMBER elsejére szépen bútorozott különbejáratú szobát keres központban két diák, lehetőleg ellátással (esetleg természetben hozzájárulunk) Leveleket a kiadóba „Diák" jeligére. 52—1449

ELVESZETT

KÉREM azt az utast, kivel csütörtökön a déli sebesvonaton a böröndömet elcseréltem jelentkezzék Széchenyi u. 40 alatt. 13—1238

ELVESZETT Csapó Sas Batthyány utcákon Sulyok Sándor tábori lelkész nevére cimzett külügyminiszteriumi hivatalos boriték. Megtaláló a benne levő keresztlevelet szolgáltassa be a hadtest kapusához. 13—1521

VEGYES

KÉTÉVES vöröstarka bikát, ingyen legelőre vállalok, Kordás Mihály, Sáp. 68—1536

KERESEK megvételre 30—40 literes lábast és fazekat. Széchenyi u. 48 68—1225

KERESEK állandóra egy autó részére megfelelő garázst, bérautórészére, lehetőleg Árpád tér és Péterfia körzetben, telefon előnyben. Értesítést leadni szíveskedjék: Szabó Mihály bérautó fuvarozó Eötvös u. 51. telefon: 13-91. 68—1517

CSEREÜZLET

SZAPPANNAK való zsírt szappanra becserélek. Pál János szappanosmester. Kölcsei u. 8. 634. 11. 19

KÁLYHA-TÜZHELY

FOLYTONÉGŐ kályhák, egyik fafütéshez, eladók. Hadik u 20. hétfötől délutánonként. 48—481 vv.

GYERMEKKOCSI

GYERMEKKOCSI áramvonalas új, teljesen zárható, alkalmi áron eladó. Megtekinthető Auguszta Szanatórium kapusánál. 27—1529

JÓÁLLAPOTBAN levő ösportkocsi eladó. Kigyó u. 17. 27—1224

ÉPITKEZÉSI ANYAG

NÉGYSZÁZ darab mágla tégla eladó Kigyó u. 17. 20—1223

HASZNÁLT ruha — cipő 69

ELADÓ egy jó télikabát, Pulszky u. 4. szám III. em. 4. 69—1241

INGÓSÁGVÉTEL vegyes

ÖTVEN—HATVAN méter horgany plehből készült ereszcsatornát keresek megvételre — Cím a kiadóban. 37-255

PLAFON-VENTILLÁTORT megvételre keresek Cim a kiadóban. 37—761

INGÓSÁG ELADÁS vegyes

ELADÓ deszkabódé jó bádogtetővel, rolléval. — Külsővásár-tér 1. 36—1531

GAZDASÁGI ESZKÖZ

MEZŐGAZDASÁGI gépeket, eszközöket, alkatrészeket, elad, vásárol vitéz Nagy János, Hatvan u. 41. 24—1565 9. 3.

ELADÓ HÁZ

HÁZ eladó sürgösen, a belvárosban, modern, s nagytelken, Székelyhadosztály u. 8. 17—1383

HÁZ, új téglaépület, háromszobás összes mellékhelyiségekkel, 150 öl gyümölcsössel, villamoson 5 perc, eladó. Értekezni dr Brück, Piac u. 77. 17—1386

FÖLDBÉRLET

HASZONBÉBEADÓ Debrecenben, Bellegelön 109 hold, Piac dülöben 4 és fél hold, Hajdúszoboszlón 9 kat. hold kertészetnek is alkalmas, dr Mailáth László, Hunyadi u. 5. sz. telefon: 32-35. sz. 23—1228

ELADÓ ÁLLAT

TÖRZSKÖNYVEZETT 6 éves pirostarka tehén eladó. Megtekinthető mindennap 2—3 óra között, Leány u. 4. 14—1535

ELADÓ 4 darab 10 hetes malac, István út 33. 14—1512

Szerkesztéséért felelős: PÁLFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA főszerkesztő-igazgató
Kiadja és nyomja a TISZÁNTÚLI KÖNYV és LAPKIADÓ R. T.
Felelős nyomdaigazgató: SZIGETHY KÁROLY